

Rudabánya Város Önkormányzata Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021-2027

2022. június

Tartalom

1	Bevezetés.....	5
2	Helyzetelemzés összefoglalása.....	6
2.1	A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása.....	6
2.2	A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	15
3	Középtávú célok és azok összefüggései	18
3.1	Jövőkép.....	18
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	21
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	21
3.2.2	Városrészi szintű középtávú tematikus célok.....	25
3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	28
4	A megvalósítást szolgáló beavatkozások.....	30
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása	30
4.2	Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása	35
4.2.1	Városközpont AT	35
4.2.2	Déli AT.....	35
4.2.3	Turisztikai AT	36
4.3	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések.....	38
4.3.1	Kulcsprojektek	38
4.3.2	Hálózatos projektek.....	39
4.3.3	Egyéb projektek.....	40
4.4	A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai célokhoz	42
4.5	A fejlesztések ütemezése	43
4.5.1	Az ütemezés indoklása	43
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	43
4.6	Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	46
5	Antiszegregációs program	49
5.1	A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	49
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	50
5.3	Antiszegregációs intézkedési terv	50
5.3.1	A szegregáció mérséklését, vagy megszüntetését célzó intézkedések	50
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések.....	54
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	55
6	A stratégia külső és belső összefüggései	57

6.1	Külső összefüggések	57
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	57
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	59
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat.....	69
6.2	Belső összefüggések	72
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	72
6.2.2	A célok logikai összefüggései.....	74
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	74
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	75
7	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	78
8	A megvalósítás eszközei és nyomon követése	82
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek.....	82
8.2	Az ITS megvalósításának szerkezeti keretei	84
8.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	84
8.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	85
8.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	90
8.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során	93
8.5	Monitoring rendszer kialakítása	95
8.5.1	Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása .	95
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	98

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra:	Rudabánya városrészi felosztása	15
2. ábra:	Rudabánya átfogó célok	20
3. ábra:	Rudabánya városfejlesztési célrendszere 2021-2027-ig	29
4. ábra:	A stratégiai menedzsment összetétele	87
5. ábra:	Operatív menedzsment szervezeti felépítése	89
6. ábra:	A monitoring folyamatának összefoglalása.....	99

TÉRKÉPJEGYZÉK

1. térkép:	Rudabánya problématérképe	13
2. térkép:	Rudabánya értéktérképe	14
3. térkép:	Akcióterületi lehatárolás a város egészére	31
4. térkép:	Városmag központ akcióterület lehatárolása	32
5. térkép:	Déli akcióterület lehatárolása	33
6. térkép:	Turisztikai akcióterület lehatárolása	34

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Rudabánya SWOT elemzése	10
2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése	28
3. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata	42
4. táblázat: Projektek ütemezése.....	43
5. táblázat: Borsod-Abaúj-Zemplén megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	46
6. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	48
7. táblázat: Az antiszegregációs tervben érintett szegregátumokat érintő célrendszer	51
8. táblázat: Az antiszegregációs terv terület specifikus céljai	52
9. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései.....	53
10. táblázat: Illeszkedés az EU beruházási prioritásaihoz	57
11. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	60
12. táblázat: Nemzeti Digitalizációs Stratégia való illeszkedés.....	63
13. táblázat: Rudabánya és BAZ megye célrendszerének koherenciája.....	67
14. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz	68
15. táblázat: Vállalkozásfejlesztési célok illeszkedése az ITS tematikus céljaihoz	70
16. táblázat: A gazdasági program specifikus céljainak és az ITS összhangja	71
17. táblázat: ITS tematikus céljainak illeszkedése a HEP-ben megfogalmazott intézkedésekhez	72
18. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	72
19. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	73
20. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	76
21. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	79
22. táblázat: A városfejlesztés szervezete Rudabányán	86
23. táblázat: Munkamegosztás Rudabánya és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	91
24. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	96
25. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések output indikátorai	97

1 Bevezetés

Magyarországon a városok integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) készítenek, amelyben megfogalmazzák a város egészére vonatkozó fejlesztési elképzeléseiket, s amely az egyik alapidokumentuma lesz a 2021-2027 közötti tervezési időszakban a településfejlesztésre fordítandó Európai Unió források felhasználhatóságának is.

Az integrált településfejlesztési stratégia középtávú dokumentum, amely 4-10 évre szól. Célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Rudabánya 2021-2027 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek középtávú megvalósítása a kívánt irányba mozdítja el az adott városrész fejlődését.

A 2021-2027-es európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a városi önkormányzatok elkészítik

- integrált településfejlesztési stratégiájukat (ITS),
- településfejlesztési koncepciójukat,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatot.

A folyamat részeként Rudabánya város vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2021-2027-es EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum Rudabánya Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája. Az ITS kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.
- Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Rudabánya Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt (8/2017.(VIII.3.) önkormányzati rendelet).

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Rudabánya térségi szerepe

Rudabánya az Észak-Magyarországi Régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati részén, a Putnoki-dombság és a Rudabányai-hegység kistájak határán helyezkedik el. A fővárostól 220 km-re, a régióközponttól és megyeszékhelytől, Miskolctól 40 km-re található. Lakossága nem éri el a 3000 főt, ezzel az ország legkisebb városainak csoportjába tartozik. Térbeli elhelyezkedése, mérete, térségi térszerkezetben elfoglalt pozíciója alapján jelentősebb hatásterülettel nem bír. Rudabánya makrotérségi szempontból a magyar-szlovák határon átnyúló, Miskolc – Ózd – Kassa városkapcsolat alkotta vonzaskörzethez tartozik az Országos Területfejlesztési Kon koncepció (OTK) alapján. Rudabánya a Kazincbarcikai Járáshoz tartozik. A járási rendszer bevezetése a várost korábban is periférikusabb helyzetbe hozta. Rudabánya közúton négy irányból közelíthető meg. A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében nem kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól. A térségen kiépített kerékpárút nem vezet át. Rudabányán 2007-ben megszűnt a személyszállító vasúti szolgáltatás, de a vasútsínek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Rudabánya város népessége is 2010-2020 közötti években alapvetően csökkent. 2020-ra 12 %-kal csökkent a lakónépesség, ami arányaiban nagyobb csökkenést jelent, mint a megye lakónépességének csökkenése. Rudabányán a megyei átlagnál alacsonyabb az időskorúak és magasabb a fiatalok aránya. A korcsoportonkénti megoszlás vizsgálatakor megállapítható, hogy a 60 feletti korosztály részaránya növekedett 2010 és 2020 között, főként az aktív korúak arányának kárára. 2010-ben az állandó népesség 20 %-a 60 év feletti, 2020-ban pedig ez az arány 23 %-ra nőtt, az előregedő tendencia így előreláthatóan problémákat fog okozni a városnak.

A népességfogyás oka az alacsony születésszám és a halálozások számának tartósan magas szintje. Jelentősen befolyásolja továbbá az, hogy tartós az elvándorlás, aminek negatív következményei hatványozottan jelennek meg, hiszen főként a képzett fiatalok és aktív korúak költöznek máshová. Rudabánya város 2010-ben (és azt megelőzően is) erodáló térség volt, mind a természetes szaporodás, mind pedig a vándorlási egyenleg negatív. Az elvándorlás a lakosság kor és képzettség szerinti összetételének kedvezőtlené válását vonja maga után. A települési adatszolgáltatás alapján a képzett, főként diplomás 25 év feletti fiatalok hagyják el a települést. A vándorlási veszteség elsősorban a térség kedvezőtlen munkaerő piaci szerepkörének tudható be. Az elvándorlás fő irányvonala elsősorban a megyeszékhely, a főváros, valamint külföld. A városban nagyarányú a környező településekre irányuló migráció Rudabányáról, például Ormosbányára, Kazincbarcikára. A népességvonzó képesség javítása érdekében alkalmazandó eszközök helyes megválasztásával a város népességmegtartó potenciálját erősíteni szükséges.

Képzettség, foglalkoztatottság

A lakosság majdnem felének csupán alacsony (esetleg az alatti) végzettsége van. A képzetlenség miatt ezek az egyének nehezen tudnak érvényesülni a munkaerőpiacon, ami tovább fokozza a város és a térség negatív munkaerő-piaci tendenciáit. Magas a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya, ám ezek többsége szakközépiskolai, valamint szakmunkás képzésben vett részt, s kevés a magasabb szintű, komplexebb tudásbázist jelentő gimnáziumokban végzettek száma.

Az iskolai végzettségre nincs frissebb adat, de érdemes megvizsgálni a legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek arányának alakulását az elmúlt évek alatt. Az általános iskolát el sem végzett, valamint általános iskolai végzettségű regisztrált munkanélküliek aránya viszonylag magasnak mondható (50 % feletti), ráadásul a vizsgált 10 év alatt kis mértékben emelkedett (+5%). A megyei átlaghoz viszonyítva látható, hogy kb. 5%-kal folyamatosan az átlag felett van ez az arány a településen.

Rudabánya városban 2011-ben a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 42,9 %. A regisztrált munkanélküliek száma 2010-2013 között még 300 felett volt Rudabányán, azóta folyamatosan csökken – kivétel a 2019-2020-as év, amikor kissé újra emelkedett köszönhetően a koronavírus járvány hatásainak – azonban 2021-ben ismét javult a helyzet. 2022. márciusában a nyilvántartott álláskeresők száma 179 fő, így a relatív munkanélküliségi mutató 12,17 % volt. A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők aránya 2010-ben 61,2 % volt és 2015-ig csökkenő tendenciát mutatott, de azóta az elmúlt 5 évben ismét emelkedett – a megyei átlaggal egyazon ütemben és irányban mozog. Rudabányán jelenleg is magasnak számít a tartós munkanélküliség, a munkanélküliek közel fele ide tartozik.

Települési közösség

Rudabánya az ország egyik legrégebbi bányásztelepülése. A bányaművelés közben Rudabányán került elő 1967-ben annak a 10 millió évvel ezelőtti élt ősmajomnak az állkapocs-töredéke, amely a főemlősök és az ember fejlődésének szétválása előtti utolsó állomást jelenti. A leletet a tudományos világ Rudapithecus hungaricus néven ismeri. Napjainkban is a régészeti szenzációkról, az évről évre újonnan előkerülő paleontológiai leletekről világhírű a település. 2008-ban ismét elnyerte a városi rangot Rudabánya. A várossá válással lendületes fejlődés vette a kezdetét.

A civil szerveződések aktív tagjai a városi életnek. A városban működő civil szervezetek száma 2011-ben 9 volt, 2021-ben szintén. A helyi civil közösségek az alábbi területeken aktívak: sport, kulturális tevékenység, közbiztonság, oktatás. Tevékenységük a helyi társadalmi konfliktusok enyhítéséhez hozzájárul: a kulturális és sport rendezvények szervezésével segíti az egyes társadalmi csoportok közösségbe történő beilleszkedését, illetve aktív részvételét. A civil szervezetek hatására a lakosság közötti összetartozás érzés erősödik, ezek hatására a konfliktusok kialakulása is csökken.

Intézményrendszer (közszolgáltatások)

A város intézményi ellátottsága jónak mondható:

A megyei, vagy országos közigazgatási intézményekhez kötődő hivatalok, intézmények a járás központjában, Kazincbarcikán vannak. Rudabánya rendvédelmi feladatait a Kazincbarcikai Rendőrkapitányság munkatársai látják el, a kapitányság 1993 óta rendőrőrsöt működtet Rudabányán, biztosítva ezzel a környező települések ellátását is.

Rudabányán az alapfokú oktatás és nevelés feladatait a Gvadányi József Általános Iskola és a Bóbita Óvoda látja el. Az intézmény kettévált. Az iskolát átvette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, az Óvodát pedig az Önkormányzat tartja fenn. Az óvoda kihasználtságban az utóbbi évek tendenciája: 2010 óta csökkenés tapasztalható az óvodás korú gyermekek számában. A férőhelyek is változtak 120 főről 80 főre. Így a kihasználtság 80-85%-ról közel került 100% -hoz 2020-ra (97,5%), majd 2021-ben 100% fölé emelkedett. Az általános iskolai intézményben 8 osztályos oktatás folyik, a 2021/2022-es tanévben 165 tanuló. Az általános iskolai átlagos tanuló létszámát összehasonlítva a járásban mindenhol hasonló tendencia látszódik, hogy 2012 óta folyamatos a csökkenő létszám. Nagyságrendileg a járásközpontban a legmagasabb a létszám, majd másodikként Rudabánya mellett egyedül Felsőnyárádon volt hasonló a tanulói létszám és amíg Rudabányán 2018-2019-ben nagyobb mértékű a csökkenés, addig Felsőnyárádon kisebb mértékben csökkent csak a tanulói létszám. A városban középfokú oktatási

intézmény nem működik, ezért a továbbtanuló diákok Kazincbarcika, Sajószentpéter vagy Miskolc oktatási intézményeiben tanulnak.

Rudabányán 4 háziorvosi praxis, továbbá orvosi ügyelet működik, melynek illetékességi területe kiterjed 10 másik településre is. Rudabánya város térségi szerepet vállalt a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátások megszervezésében, a környező településekkel intézményfenntartó társulást hozott létre a szociális feladatok ellátására.

A közművelődés területén 2 intézmény is megjelenik: a Gvadányi József Művelődési Ház és Könyvtár, ahol heti szinten tartanak foglalkozásokat, előadások, tanfolyamok, vásárok, városi, közeleti és egyéb rendezvényeket. A másik a Bányászattörténeti Múzeum: Rudabányán jött létre és működik hazánk egyik legnagyobb bányászattörténeti gyűjteménye.

Gazdasági szerkezet és dinamika

A városban jelenleg működő vállalkozások száma alacsony, azok jellemzően nem a magas hozzáadott értéket termelő cégek közé tartoznak. A jelenlévő vállalkozások nem jelentős foglalkoztatók. K+F tevékenység egyáltalán nincs. A vállalkozások többsége mikrovállalkozás (>95%), 2 db kisvállalkozás működik. A működő önálló vállalkozók száma 43 volt 2019-ben. Rudabányán a mezőgazdaságban regisztrált őstermelők száma 2020-ban 15 db volt, a gazdaságoké 21. A gyepgazdálkodás elterjedt és a szántóföldi is meghatározó a mezőgazdaságon belül. A működő vállalkozások főképp a szolgáltató és kereskedelmi, gépjárműjavítás szektorban tevékenykedik. A legtöbb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozások 2020-ban a Hun Ásványfeldolgozó Kft. (20 fő) és az Epil Centrum Kft. (15 fő), azaz a legnagyobb foglalkoztató az építőipari és a mezőgazdasági vállalkozások közül kerül ki. A legtöbb iparűzési adót fizető vállalkozások pedig inkább a humán egészségügy és a kereskedelem területén működnek. A településen megtalálhatóak a következő termelő egységek: Építési betontermék gyártás, illetve Gabonaféle, hüvelyes növ., olajos mag termesztés. Megjelennek kereskedelmi egységek, vendéglátóhelyek és bizonyos szolgáltatások köre. A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az óvodában, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel ötvenen dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyobb városokban, Kazincbarcikán és Miskolcon talál állást.

Annak érdekében, hogy a magasabb végzettséggel rendelkező lakosok ne vándoroljanak el, számukra kedvezőbb feltételeket kell biztosítani, s megfelelő munkahelyeket teremteni. A gazdaság fellendítéséhez és új vállalkozások bevonásához húzóágazat(ok) kijelölése és a szükséges infrastruktúra kialakítása, adókedvezmények bevezetése jelenthet megoldást. A város közel fekszik a magyar-szlovák határhoz, és a járasszékhelyhez, amelyek gazdasági potenciált jelentenek a település számára.

A város adottságai megfelelnek a feldolgozóiparnak, amelyhez kapcsolódóan a településen további igény lenne feldolgozóüzemek telepítésére, amelyek a térségben termelt termékek feldolgozását helyi munkaerő alkalmazásával biztosítják.

Az Önkormányzati gazdálkodás szempontjából elmondható, hogy a vállalkozások által befizetett iparűzési adó emelkedett, a vizsgált időszak kezdeti értékeihez viszonyítva több, mint duplájára - jelenleg a fő bevételi forrást azonban nem ez jelenti a település költségvetésében. 2020-ban már 15-17 millió feletti összegű az adóbevétel, de ez azonban csak 1-3 %-a a működési bevételeknek.

Természeti és táji adottságok

Rudabánya két kistáj, a Putnoki- dombság és a Rudabányai-hegység határvonalán helyezkedik el. A Putnoki-dombságot főleg pliocén agyagos-homokos üledékek alkotják, ÉNy-DK-i csapásiránnyal jellemezhető, miocén rétegekben barnakőszén telepek találhatók. A Rudabányai-hegységet alsó,

középső-triász mészkő és dolomit alkotja, DNY- ÉK-i csapásiránnyal jellemezhető, ásványkincsei: vasérc-összet, gipsz, anhidrit Alsótelekes határában. A miocén barnaszénre, valamint a Rudabányai-hegység vasérc készleteire a közelmúltig bányaművelés épült, melynek következtében ma a táj nagy része erősen degradált. A tájrehabilitációs folyamatok a bánya közelsége miatt különös súllyal érintik Rudabányát. A talaj többnyire harmadidőszaki üledékeken képződött agyagos vályog mechanikai összetételű agyagbemosódásos barna erdőtalaj. A természeti adottságok az intenzív mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlenek. A település külterületén nagyjából erdőgazdálkodás folyik, kisebb részt szántó, rét-legelőgazdálkodás, valamint zártkerti szőlőművelés is, melyek a tájképét gazdagítják.

A település az Ormos-patak völgyének északi végében helyezkedik el, meghatározó vízfolyásnak ez tekinthető. A Rudabányai bányató közel 60 méteres mélységével Magyarország legmélyebb állóvize. Az egykori külszíni vasércbánya geológiai különlegességnek számít.

A városközpontban elhelyezkedő, összefüggő parkerdő terület, a Majális domb helyi védelem alatt áll. A bányató és környezete egyedi természeti értéket képvisel, mellette található a nemzetközi ismertségű Rudapithecus hungaricus lelőhely. A védett erdőövezetben lévő erdőterületek természeti védetség alatt álló területek. Védelmi rendeltetésű erdőket az ökológiai hálózat rendszerszerű fejlesztése érdekében természetvédelmi, illetve árvízvédelmi, talajvédelmi, levegőtisztaságvédelmi, klímavédelmi és településvédelmi céllal indokolt telepíteni. Előnyben javasolt részesíteni a pollenben szegényebb, és kevésbé allergizáló fajtákat. A védett és a Natura 2000 hálózatba tartozó területeken erdőtelepítést akkor lehet végezni, ha az nem ellentétes a Natura 2000 terület fenntartási tervével.

Zöldfelületi ellátottság

A Rudabányai Városüzemeltetés Nonprofit Kft. 269 306 m² zöldfelületet kezel. A gondozott zöldterületek alapján a zöldfelületi ellátottság értéke minimálisan 117,6m²/fő. Szükséges a zöldfelületi rendszer elemeinek részletes számbavétele és helyi ZIFFA készítése.

Jelenleg a településen nincs megfelelő minőségű és elegendő számú rekreációs célokat szolgáló terület. Zöldfelület fejlesztést tekintve az alábbi területek fejlesztése indokolt: Sörkert (hrsz 999/1. Petőfi út, Óvoda út sarka), Szabadság tér (hrsz: 147/22), Millennium tér (hrsz: 519), „GÉNIUSZ” Park (hrsz: 696, Zöldfa utca). A korlátlan közhasználatú zöldfelületek, intézményi zöldfelületek növényállománya gazdagítandó. Mindkét oldali fasor telepítése indokolt az Arany János utcai lakások előtt. A zöldfelületi rendszer elemeinek védelmét, fejlesztését az ökológiai szemlélet érvényesítésével szükséges megtenni.

Közlekedési hálózat és minősége

A város közlekedés-földrajzi helyzete összességében sajnos nem túl kedvező, mivel Rudabánya távol fekszik a fő közlekedési gerinchálózatoktól, még a legközelebbi, a Bódva-völgyben végigfutó 27. számú főközlekedési úttól is 11 km-re található.

A településen nincs helyi közösségi közlekedési szolgáltatás, a település mérete ezt nem indokolja. A város közösségi közlekedés terén csak autóbusszal érhető el, köszönhetően a Kazincbarcika-Rudabánya vasútvonal 2007. évi bezárásának. A vasútisínek megmaradtak, így a teherszállítás lehetősége továbbra is megmaradt. Közvetlenül elérhető a szomszédos településeken kívül Szendrő, Kazincbarcika, Miskolc, és az idegenforgalmilag frekvenciált Aggtelek és Jósavató is. Rudabányán 6 autóbusz-megállóhely van. Rudabányán 7,8 km kiépített önkormányzati út van. A járdák felületének minősége nem megfelelő, fejlesztésre és bővítésre szorul, Rudabányán az utak felénél jelentkezik a járdák hiánya. A térségen kiépített kerékpárút nem vezet át. Az országos területszerkezeti terv 2019-es módosításában is szerepel a tervezett kerékpárutak között egy Szendrő – Rudabánya – Felsőkelecsény között kiépítendő kerékpárút (Meszes – Galvács – Szendrő – Szuhogya – Rudabánya – Felsőkelecsény), ennek azonban inkább idegenforgalmi jelentősége lenne.

Épített környezet

Rudabányán 2 műemléki épületet találhatók. Helyi védelem alatt 3 építmény áll és egy természeti terület áll (a Majális domb). 8 régészeti lelőhely található a településen.

Altáró újrahasznosítása

Rudabányának és Alsótelekesnek közös célja, rendbe hozni, felújítani a különleges földalatti folyosórendszert és turisztikai céllal tovább fejleszteni a területet. A fejlesztés során különös figyelmet igényel az altáróban élő kereknyergű patkósdenevér állomány védelme. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága ennek érdekében megkezdte kármentesítő, kármegelőző programját.

Közművek és elektronikus hírközlés

Rudabánya területén az ÉRV Zrt. működteti az ivóvíz szolgáltatást és végzi a csatornázási feladatokat. A közcsontra hálózatba bekapcsolt lakások aránya 94,8%, ami megyei átlagnál kedvezőbb. Az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 89%, a déli városrészben több a még be nem kötött lakás.

A település vezetékes gázszolgáltatója az OPUS TIGÁZ Zrt., a meglévő hálózat teljes körű lefedettséget ad. A villamosenergia szolgáltatást az MVM Émász Áramhálózati Kft. biztosítja. Távfűtéses lakások a városban nem találhatóak. A telekommunikációs ellátottság fokozatosan emelkedik, az adatátvitelre alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos.

Környezetvédelem és klímaturtudatosság /energiahatékonyság

A települési levegőszennyezettség mértéke elhanyagolható mértékű. A közlekedésből eredő levegőszennyezés az alacsony forgalmú utak miatt nem jelentős. A lakossági légszennyezést tekintve a téli vegyes tüzelés és a lakossági hulladékégetés jelent környezeti problémát. Emellett az illegális hulladéklerakás jelent helyi jelent problémát. A lakossági igényfelmérés alapján javítani szükséges a települési környezet minőségén, elsősorban a rekreációs célú zöldterületek megújításával és újak kialakításával.

A klímaváltozás eredményeként a településen is növekszik az extrém csapadékmennyiséggel járó helyi nyári zivatarcellák kialakulásának esélye, ami jelentős csapadékként intenzitással jár együtt és akár pusztító villámárvizeket okozhat. A község csapadékvizeinek befogadója az Ormos patak. A patak mentén két oldalt 6-6 m árvízvédekezés céljára fenntartott terület biztosított, a zárt rendszerű szakaszok viszont ez alól kivételek. Rudabánya közigazgatási területe az erdők, zöldterületek és vízfelületek megléte révén viszonylag kedvező helyzetben van a városi klímát tekintve, ennek ellenére hosszabb távon mindenképpen a klímaadaptációt jobban szolgáló településszerkezet kialakítása szükséges.

1. táblázat: Rudabánya SWOT elemzése

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
- A foglalkoztatottak száma nőtt 2011 óta - Fokozatosan csökkenő munkanélküliség 1000 lakosra jutó adófizetők száma növekszik - A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik	- Folyamatos népességfogyás, vándorlási egyenleg negatív - A képzett fiatalok elvándorlása - Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek - Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
	- A szegregált lakóterület megléte - A megye- és főváros elszívó hatása erősödik
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
- Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben - Számos civil szervezet - Bányászatra épülő települési identitás - Intenzív az együttműködés a civil és az önkormányzati szféra között - A közbiztonság helyzete kielégítő, rendőrség, polgárőrség	- Forrásszegény a civil szféra - Városmarketing alacsony hatékonysága - Nincs aktív közösségi és kulturális élet - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak kezeléséhez nincs gazdasági háttér - A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik - A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
- Az intézményi ellátottság megfelelő - Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet - Sportpálya, sportegyesület - Népkönyha működtetése - Alapfokú oktatás ellátottsága megfelelő, középfokú oktatás a térségben elérhető - Alap orvosi ellátás kielégítő - A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is	- Fiatalok szabadidős tevékenységét szolgáló infrastruktúra hiánya - Sport infrastruktúra leromlott állapota - Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő - Önkormányzati szociális alapon működő bérlakások hiánya - A szociális intézmény kapacitásai szűkösek - A településen nem található középfokú oktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata - Közösségi ház / rendezvényház hiánya
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
- A vállalkozók széleskörű tevékenységet folytatnak - Jelentős szabad munkaerő áll rendelkezésre, kisebb ipari üzemek igényeinek megfelelnek - Turizmus jelenléte	- A beruházási tőke érdeklődési szintje alacsony - Alacsony jövedelemszint jellemző a városban - Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge - Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások - K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban - Leépült ipari tevékenység
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
- A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit - Jó adófizetési morál - Helyi iparüzési adóból származó bevétel növekszik, de aránya alacsony	- Az önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez - Kevés a hasznosítható önkormányzati vagyon

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- Bérlakások (költségalapú) - Naperőműből származó bevétel - Agilis önkormányzat	
6. Táj és természeti adottságok	
- Magas a természetközeli erdőterületek aránya - Értékes természeti környezet	- Mezőgazdaságnak nem kedvező talaj és klíma - Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott - Tájrehabilitáció hiánya a volt bányaterületen
7. Zöldfelületek	
A kezelt zöldfelületek száma és lakosságra vetített mérete viszonylag magas	A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk rossz, növényzetük hiányos, kiöregedett
8. Épített környezet (épített örökség is)	
- Kisvárosias, falusias jelleg - Lakásállomány csökken - Termelői piac kialakítása - Alulhasznosított területek újrahaznosítása többféle is történt	- A településkép nem teljesen egységes - Társasházi lakásállomány korszerűtlen - Önkormányzati bérlakás-állomány műszakilag elavult - Alacsony lakásépítési kedv - Közösségi terek hiánya
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
- A város jó térségi kapcsolatokkal, térszervező erővel - Szlovákia közelsége - Megfelelő az autóbusz közlekedés	- A város az ország északkeleti, viszonylag periférikus részén fekszik - Határ menti együttműködések alacsony intenzitású - A járdahálózat kiépítettsége hiányos - Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel - Úthálózati rendszer fejlesztésre szorul - Városi kerékpárút rendszer nincs, a biztonságos kerékpáros közlekedés megoldatlan - Zebrák, forgalomcsillapítók hiánya - Intézmények közelében parkolási problémák
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
- A településen a csatornázottság 94%-os - A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú; - A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas;	- A Közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 89%, a déli városrészben több a még be nem kötött lakás. - A település csapadékvíz-elvezető rendszer rendbetétele szükséges: Arany János u., Zöldfa u., József Attila u.

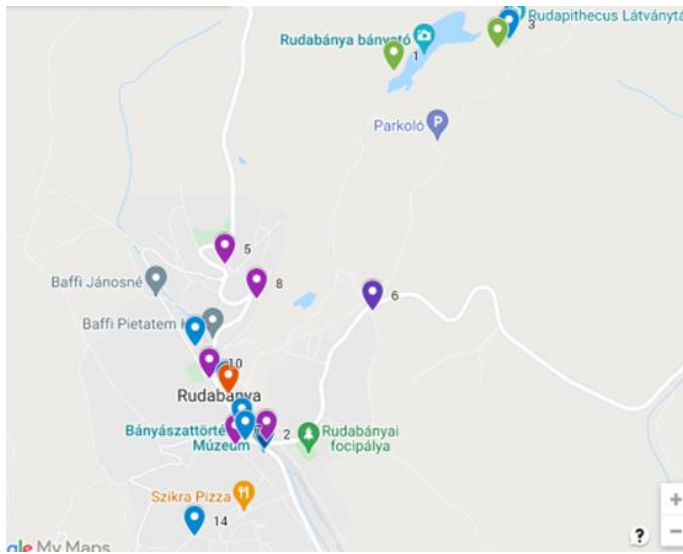
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
- Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott. - Megoldott a települési szilárdhulladék és szelektív hulladékgyűjtés és szállítás	
11. Környezetvédelem - klímaturatosság/ energiahatékonyság	
- Szennyező ipari üzemektől való mentesség - A város környezeti állapota megfelelő	- Megújuló energiaforrások alacsony hasznosítási szintje - Lakossági vegyes tüzelésből adódó légszennyezés télen - Illegális hulladéklerakás a szegregátumokban

1. térkép: Rudabánya problématerképe

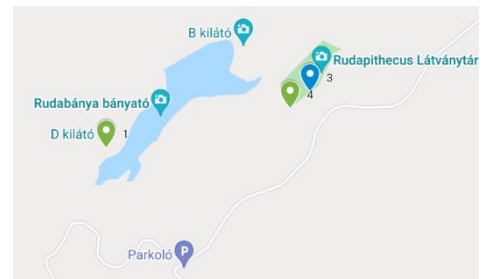
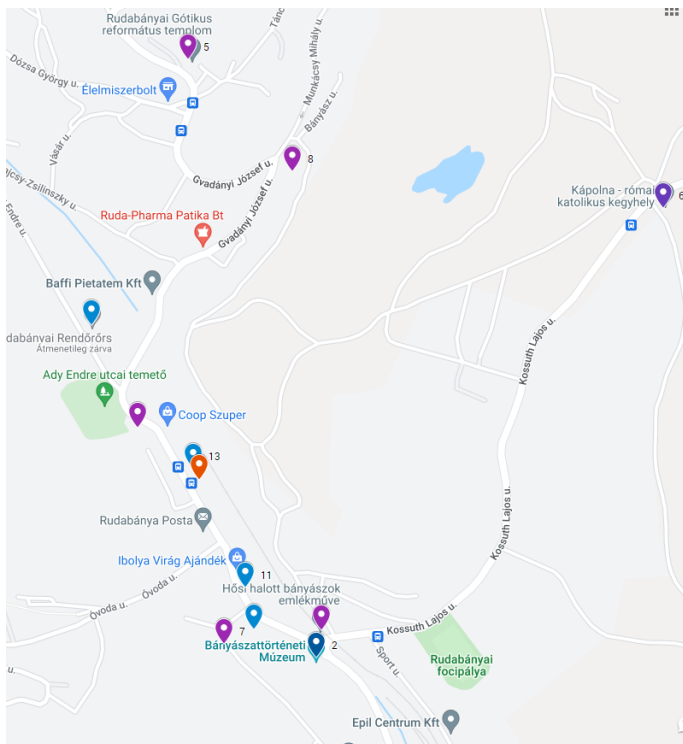

Forrás: saját szerkesztés – google maps

2. térkép: Rudabánya értéktérképe

- Infrastruktúra
- Társadalom
- Épített környezet
- Gazdaság
- Környezet

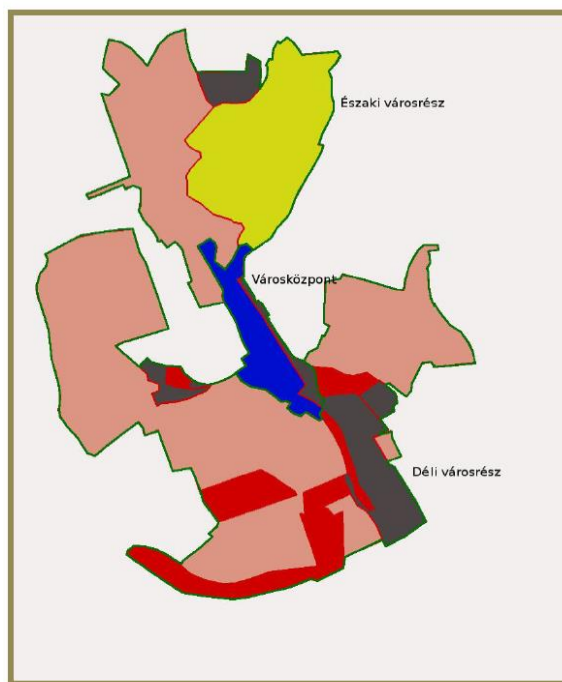

forrás: saját szerkesztés – google maps

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A városrészek lehatárolása és annak részletes elemzése a korábbi IVS-sel megegyező tartalommal bír, abban érdemi változás nem történt. Jelen fejezetben annak rövid összefoglalása szerepel.

1. ábra: Rudabánya városrészi felosztása

Forrás: Rudabánya Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS, 2014)- 5.1 fejezet

A városközpont 2 városrészt összekötő hosszabb terület. A két nagyobb területű lakóterületet pedig kertvárosias és falusias lakóterületek alkotják, az északi részen inkább a falusias míg a déli részen inkább a kertvárosias övezet a jellemzőbb. Zöldterület, közpark az északi és a déli városrészen is található.

Északi Városrész

Rudabánya mai északi városrésze a település legrégebb, középkori magját jelenti. Ez őrzi középkori felvidéki bányavárosokra jellemző településszerkezetet. Rudabánya északkeleti városrésze falusias, északnyugati része kertvárosias jelleget mutat. A két eltérő jellegű terület élesen elkülönül. A régi városmaghoz, vagyis a város északkeleti részéhez kötődik a falusias városkép, míg az újabb beépítésű északnyugati rész inkább családi házas, kertvárosi övezetként funkcionál. Itt található a város legrégebbi, archaikus jellegű épületei, melyek egyediségükkel felkelthetik az érdeklődők figyelmét – itt került kialakításra a Tájház is. A lakásállományt alapvetően a különálló épületek jellemzik, csupán a Bányász utcában található 14, rossz állapotú társasházi lakás. 255 kertes, illetve családi ház van az északi városrészben, mely a városrész lakóingatlanainak 94,1%-a. A város legújabb házai is az északnyugati részen épültek. Közművek tekintetében a keleti részen vannak hátrányosabb helyzetű utcák, ahol vezetékes ivóvíz-szolgáltatás és a vezetékes gáz kisebb arányban került bekötésre (Vájár utcában, a Vásár utcában, a Bányász utcában).

Funkciók szerint vizsgálva az északi városrészben található a gyógyszertár. Rudabánya legnagyobb meglévő közparkja, a Szabadság tér 147/2 hrsz. területe. Közpark kiépítésére vannak tervek a városrész nyugati, urbanizáltabb oldalán.

A városrész központjában található a gótikus eredetű, műemléki védettségű református templom és harangtorony épületegyüttese, melyhez a helyi védettségű református parókia épülete is csatlakozik. Ennek látogatottsága alacsony, kiesik a turizmus fő áramlási irányából.

Városközpont

A város központi, funkcionális területe elnyúlt, hosszanti szerkezetet mutat. Ennek oka a település természetföldrajzi fekvésében rejlik, nyugatról meredek hegyoldal, keletről a külszíni bányaterület miatt csak egy nagyjából É-D-i csapású sávban terjeszkedhetett a város.

A település belterületének középső részét településközpont vegyes, kisvárosias övezetek alkotják. Itt található egy hosszabb sávban húzódóan a kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület is. Rudabánya jellemzően egyközpontú település. Az intézmények nagyobb részt a központban és a környékén helyezkednek el, ill. az átmenő forgalmi utak mentén lineáris intézményi vonalakként kapcsolódnak a központi tér- és utcarendszerhez. Összefüggő településközponti vegyes terület a Arany János u., Petőfi u. és Gvadányi József utcák közötti részen került kijelölésre.

A városközpont funkciói sokszínűek: igazgatási, közösségi, közlekedési, gazdasági és humán funkciók is erőteljesen jelen vannak. De emellett a lakófunkció is megjelenik, ezen a területen a legjellemzőbbek a társasházak a városban. Itt található a római katolikus templom, mely helyi védettséget élvez. A funkcionalitás ellenére a városközpont szerkezeti képe, elrendezése nem alkalmas arra, hogy mind az itt élők, mind az ide látogatók részére is elfogadható társadalmi, társasági életre helyet adó környezetet biztosítson. Hiányzik az a városi tér, amely alkalmas lehet valódi találkozóhely funkció betöltésére. A terület igazgatási, szolgáltatói, kereskedelmi funkcióit tehát nem egészíti ki valódi, a városi környezet értékét mérő társadalmi funkció. Ennek feloldására az Önkormányzatnál születtek tervek a település központjának funkcióbővítő rehabilitációjára, melynek célja, hogy a városrész hosszabb időtöltésre is alkalmas legyen, az itt lakók ne csak ügyeik intézéséhez keressék fel a városközpontot.

A terület alapvetően gazdasági funkcionális jellegű terület, mely inkább a gazdaság-szervezés-ben ölt testet. Elsősorban intézményi területek találhatók itt, de van ipari jellegű termelés is. Ide összpontosul a múzeum és a látogatóközpont révén a város turisztikai forgalmának zöme is. Itt található Rudabánya egyetlen, turistaszállásként működő kereskedelmi szálláshelye is (Ruda Hotel – önkormányzati tulajdonban).

Déli Városrész

Rudabánya déli városrésze alapvetően kertvárosi és kisvárosi lakóövezetekből áll. A Sport utcában található lakóingatlanok a várostérben elszigetelten helyezkednek el, s nincsenek közvetlen kapcsolatban a városrész más lakóterületeivel, azt ipari jellegű környezet veszi körül. Összesen 489 társasházi lakás (a lakóingatlanok több mint kétharmada) és 235 kertes családi vagy falusi ház (a lakások alig harmada) található ebben a városrészben. Itt található a város lakóingatlanainak közel kétharmada. Közművesítés: A legrégebben épült Arany János, József Attila és Kossuth Lajos utcai lakásokban a legrosszabb a közművesítettség helyzete.

A település délkeleti részén a felhagyott vasércbánya és vasútállomás által életre keltett hajdani, ma leromlott, és elpusztult ipari területek találhatóak, melynek látványa negatívan befolyásolja a településképet. A városközpont-hoz közeli fekvés és e területek rendezetlen volta rontja a település imázsát.

Az országos területfejlesztési koncepció a Kossuth Lajos u. – Petőfi Sándor u. – Óvoda u. vonalán kerékpárút kiépítésével számol, ez főleg a turisztikai keresletre lehet hatással. Az utak állapota többségében megfelelő, de vannak olyan útszakasz-ok, melyek nem burkoltak, esős időjárási helyzetekben nehezen, vagy alig járhatóak, kátyú-sak. Ezek egyike a Sport u., ami a város egészét tekintve is az egyik legrosszabb állapotban lévő magán útszakasz.

A déli városrészben található egy szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület. Mivel ez igen közel fekszik a városközpont-hoz, ráadásul jelentősebb népességgel rendelkezik, ezért a feltárt

veszélyeztetettség sürgős beavatkozást igényel. A leromlott városrész kialakulása, hasonlóan a város többi leromlott területéhez, a bányaművelés fellendüléséhez köthető. Az itteni épületek az 1920-30-as években épültek, így egyike volt az első bányász társasházaknak a városban. A területen gyakorlatilag semmilyen felújítás, fejlesztés, renoválási munka nem történt, ezáltal ezek a tömbházak mára erősen leromlottak, környezetük degradálódott. A hatást fokozta a vasércbányászat leépülése és megszüntetése, melynek hatására mára rozsdáövezetek vették körül a területet.

A városrészben az alábbi intézményi és szolgáltatói funkciók találhatók:

- Intézményi: II. Számú Orvosi Rendelő és Védőnői Szolgálat
- Vallási: Evangélikus templom: a Bartók Béla utcában található, műemléki védettség alatt áll. A műemléki környezetbe a következő területek tartoznak: 998/2, 947, 991, 990, 987,986 hrsz.
- Sportolási-rekreációs funkció: a Kossuth Lajos u. mentén található a sporttelep – füvesített focipálya, az Óvoda utcában viszont tenispályák biztosítják a sportolási lehetőséget. A Rákóczi utcában a közelmúltban szabadidőparkot alakítottak ki (szabadtéri kondipark).
- Gazdasági: az ipari területek kihasználatlanok, jelenleg 1 üzem működik – leromlott állapotú a terület, revitalizálásra szorul. A volt vasút-állomás területe, jelenleg kihasználatlan, a vasút 2007 óta nem működik. A terület a Magyar Államvasutak kezelésben van, az újrahasznosítást ez gátolta eddig. Hosszú távon, a MÁV-val folytatott tárgyalások függvényében a volt vasúti terület önkormányzati átvételével és gazdasági övezetbe való átsorolásával szeretnénk egy ipari-gazdasági övezetet kialakítani. A területnek a 2609. sz. út révén jó közúti kapcsolatai is lennének.

A Kossuth Lajos utca vezet el az érdeklődőket a volt vasércbánya és a Rudapithecus hungaricus lelőhelyére. A területen vezetne át a kerékpáros turizmusban jól hasznosítható épített kerékpárút, melyre a város alacsony forgalmú útjain kijelölt kerékpáros-barát út-vonalak csatlakozhatnak.

3 Középtávú célok és azok összefüggéi

3.1 Jövőkép

Jövőkép:

„Rudabánya vonzó arculattal rendelkező, gazdaságilag fejlődő, fenntartható és élhető térségi központ, amely egyre növekvő népességmegtartó erővel rendelkezik. A település valódi térségi turisztikai, illetve gazdaságsszervező központtá válik.”

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Rudabánya milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Rudabánya esetében 2030-ra lelassul vagy megállhat a népességfogyás, mely két tényezőből tevődik össze: a születésszám csökkenés mérséklődik, emellett az elvándorlás is megáll. A kettő eredményeképpen a népességszám stagnál vagy kis mértékben növekszik. A népesség iskolázottsági szintje fokozatosan javul, melyhez jelentősen hozzájárul a magas színvonalú helyi alapfokú és térségi középfokú oktatás. A városban elérhető közszolgáltatások (egészségügy, oktatás, szociális, közigazgatás, kultúra, sport) magas színvonalúak, az infrastruktúra megújult, a munkavállalók magas szakmai tudással rendelkeznek és a digitális megoldások is a mindennapjaink részévé válnak. A város épületállományának megújulása folyamatos, megújításoknál az zöld és okos megoldások előnyt élveznek, így az épületek energiahatékonyabban működnek. A város parkjai, zöldfelületei megújulnak, parkjait többszintes növényállományok alkotják, melyek fontosak a helyi klíma megőrzése szempontjából. A zöldfelületi elemek egységes rendszerbe foglalása megtörtént a településen. Gazdaságilag a város egyrészt a térségi szerepének, másrészt az ipari területének köszönhetően prosperáló, dinamikusan fejlődő. Térségi központi szerepét az alábbi funkciók magas színvonalú ellátása biztosítja: alapfokú oktatás, szociális ellátás, egészségügyi ellátás (házi orvosi ügyelet), közművelődés és sport, igazgatás, turisztikai vonzerők, szolgáltatások.

Rudabánya középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó céljai** a jövőkép rövid- és középtávú, értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

Átfogó cél: Versenyképes helyi gazdaság megteremtése

Rudabánya esetében a város fekvéséből adódóan, hosszú távon, a termeléshez és szolgáltatási tevékenységekhez szükséges vállalkozói infrastruktúra megteremtése a cél, amely egyre innovatívabb és egyre környezetkímélőbb bázison alapul. A gazdaságfejlesztés egyik lába a város leromlott ipari területe és a revitalizációra szoruló volt vasútállomás területe, amely alkalmas a beruházási aktivitás ösztönzésére. A befektetés-ösztönzés mellett a gazdaságfejlesztés része a munkahelyteremtés, a kkv-k, a K+F, a szociális gazdaság, a mezőgazdasági termelés ösztönzése, támogatása.

Ezen túlmenően a helyi gazdaság dinamizálása a turizmus fejlesztése révén történik - új vállalkozások létrejöttét is indukálva. A városban nagy hangsúlyt fektetnek a gazdaság körforgásossá tételére, valamint a vállalkozások digitális és zöld átállására a XXI. századi elvárásoknak megfelelően.

Rudabánya turisztikai potenciáljának kihasználásához szükséges a város turisztikához kapcsolódó kiszolgáló infrastruktúrájának és szolgáltatásainak (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint egymásra épülő, térségi szintű turisztikai programcsomagok létrehozása.

Átfogó cél: Élhető városi életminőség kialakítása

A lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások (oktatás, egészségügy, sport, kultúra, szabadidő, közszolgáltatások stb.) biztosításával, a települési környezet és a közösségi terek fejlesztésével, leszakadó városi területek revitalizációjával, új területek integrálásával valósulhat meg. Ezen folyamatok és fejlesztések egymással párhuzamosan is megvalósíthatóak, egymást kiegészítik és együttesen pozitív hatásuk lesz a város életére, fejlődésére. Viszont azt el kell mondanunk, hogy ez a rész cél, csak a munkahelyteremtéssel együtt tud teljes egészet alkotni, és jelentős pozitív népességmegtartó hatást elérni. Fontos az is, hogy a meglévő kulturális örökséget és hagyományokat megőrizze a város lakossága, és a hasznosításuk fenntartható módon valósuljon meg, ezzel is hozzájárulva a város kedvező arculatához és a lakosság helyi identitásának megerősítéséhez.

Kiemelt horizontális szempont a környezettudatos és energiahatékony működés mind teljes városi, mind vállalkozói és lakossági szinten is, ideértve a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást, a zöld átállás megvalósítását. A városi épületállomány megújítása energiahatékonyági beruházások megvalósításával történik, melyek révén az épületek fenntartási költségei jelentősen csökkennek. Emellett a megújuló energiaforrások alkalmazása a teljes város és az épületek üzemeltetésében, fenntartásában jelentősen hozzájárul a környezettudatosság erősítéséhez is. A közbiztonság javítása és a szemléletformálás (közösségfejlesztés, egészségfejlesztési és környezetvédelmi célú programok) által a lakosság életminősége javul.

Másik területe a cél megvalósulásának a városi zöldterületek revitalizációja és az egységes zöldfelületi rendszer kialakítása. A zöldfelületi rendszer a települési környezet és az ott élő lakosság számára létfontosságú, kondicionáló, ökológiai kiegyenlítő szerepet betöltő, élő rendszer, amely sok esetben -

kifejezetten - rekreációs céllal (is) használható. A zöldfelületi rendszer fejlesztése nem „csupán” városökológiai, környezetvédelmi, településesztétikai kérdés, a zöldfelületek adta előnyök a település élhetőségének javításán keresztül a település népességmegtartó és egészségmegőrző, rekreációs erejét, a versenyképességét, a lakás és telekárakat is pozitívan befolyásolják - a zöldfelület az önkormányzati vagyoni értékes része.

Átfogó cél: Vonzó városi infrastruktúra kialakítása

A város jövőjét meghatározza a Rudabánya adottságaira építő városi infrastruktúra kialakítása és folyamatos karbantartása. A közlekedési infrastruktúra fejlesztésébe tartozik a közúti-, gyalogos-, kerékpáros-, és a közösségi közlekedés fejlesztése is, melyek színvonala az életminőséget is befolyásolni képes. Fontos feladat a csapadékvíz-elvezető hálózat rendbetétele és a közintézmények folyamatos karbantartása /felújítása. Az illegális hulladéklerakók felszámolása hozzájárul a város vonzóbbá tételéhez.

2. ábra: Rudabánya átfogó célok

Forrás: saját szerkesztés

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok főképp ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra:

T1 Fejlett helyi gazdaság

Gazdaságösztönzés

A gazdaságösztönzés két elemből áll:

- 1) javuló gazdasági feltételek mind a helyi, mind a betelepülni szándékozó vállalkozások számára, melyek eredményeként új munkahelyek jönnek létre;
- 2) a helyi gazdaság támogatása.

Ide szorosan kapcsolódik a turizmus feltételeinek erősítése, amely a település kilátásaiban rejlő súly miatt külön tematikus prioritásként került meghatározásra.

A befektetés ösztönzés beavatkozási területei a következők:

- ipari-gazdasági terület kialakítása
- helyi termelők piacra jutási feltételeinek támogatása
- aktív, vállalkozásbarát önkormányzati működés kialakítása
- együttműködés a város és közvetlen környezete között

Mindezen elemek együttesen érik el hatékonyan a kívánt célt. Előnyöket nyújtanak a nagyobb vállalkozásoknak (közép- és nagyvállalatok) az ipari területek, logisztikai központ kialakításával, segítik az induló vállalkozásokat és a vállalkozni akaró fiatalokat az inkubátorház kialakításával, ezekkel egyidejűleg a megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatásokat is biztosítja az önkormányzat. A helyi termelők segítése történhet meg az értékesítés támogatásával a helyi piacon. S mindezeket a fizikai feltételeket erősíti a vállalkozásbarát önkormányzati működés, amely könnyebbé, s rugalmasabbá teszi a vállalkozások és az önkormányzat kapcsolatát.

A fejlett helyi gazdaság több tényezőből tevődik össze: infrastrukturális fejlesztések, munkahelyteremtés, munkavállalók kompetenciájának növelése és a KKV-k támogatása.

Infrastrukturális fejlesztések

A cél eléréséhez a következő infrastrukturális elemek megvalósítása tartozik: szabad iparterület kijelölése a városban, ezen területeken az infrastruktúra teljes körű kiépítése, az iparterület megközelítéséhez szükséges közlekedésfejlesztés (közösségi és fenntartható közlekedés fejlesztése is ide tartozik), valamint a barnamezős és alulhasznosított területek revitalizációja.

Másrészről a fejlett helyi gazdaság nagyon fontos eleme a munkahelyteremtés, a fiatalok letelepedését és helyben maradását támogató helyi önkormányzati politika, a foglalkoztatás bővítése.

Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtés is többtényezős folyamat, amelynek fontos generálója a helyi önkormányzat: kommunikációt folytat a vállalkozásokkal, biztosítja a fizikai és egyéb feltételeket is. Másrészről a munkahelyteremtéssel csökken a munkanélküliség elleni küzdelem, hiszen a munkanélküliekkel rendelkező családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, ezzel egyidejűleg az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások miatt.

A sikeres munkahelyek teremtéséhez az Önkormányzat által kiemelten kezelendő területek a következők:

- helyi ipar segítése és támogatása, jó kapcsolat fenntartása a helyi vállalkozásokkal
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez – a lehetőségeihez mérten – kedvező feltételeket biztosít, azért hogy a vállalkozások számára kedvező munkahely bővítési lehetőségeket teremtsen;
- a közszolgáltatások fejlesztésével munkahelyeket teremt és tart fenn;
- aktívan részt vesz a munkavállalók és a munkaadók igényeinek közvetítésében, ehhez a város honlapján hirdetési lehetőségeket biztosít;
- ipari területek kialakítását tervezi, az infrastruktúrát folyamatosan fejleszti;
- valamint a munkanélküliek részére foglalkoztatási lehetőséget biztosít.

Munkavállalói kompetencia növelése:

A következő elem a munkavállalói kompetencia növelése. Itt két területet különítünk el: az egyik a jelenlegi aktív korúak, a másik korcsoport pedig a gyermekek és fiatalok. Az aktív korúak esetében a cél és feladat az aktivitási ráta növelése, ehhez a munkavállalók elhelyezkedésének segítése. A másik korcsoport – a jövő munkavállalói - számára a szükséges feltételek megteremtése. A városban a szükséges oktatási infrastruktúra kiépült, minőségi javításokra, energetikai megújításra van még szükség. A hangsúlyt a szolgáltatások színvonalának további javítására szükséges helyezni. A magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer jelenléte a térségben.

KKV-k támogatása:

Fontos a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony városi intézményrendszer kialakítása. Az Önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, ösztönzi a piaci szereplőket, hogy fejlesszenek és munkahelyeket teremtsenek. Erősíteni kell a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását – többek között az értékesítés elősegítésével -, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását és a város önellátó képességének erősítését.

A T1 tematikus cél elérése több rész cél együttes megvalósulásával érhető el, amelyek a következők:

- Barnamezős területek gazdasági célú hasznosítása (*volt vasútállomás*)
- Ipari jellegű termelés elősegítése, korábbi ipari területek revitalizációja
- Szolgáltatások koncentrációjának és szolgáltatásminőségének erősítése
- Mezőgazdaság fejlesztése

T2 Turisztikai potenciál erősítése

A városba és környékére látogatók a komplex turisztikai csomagoknak köszönhetően több időt töltenek a térségben, ami azt jelenti, hogy több bevételt is generálnak a helyi turisztikai vállalkozásoknak. A turizmus fejlesztése is komplexen, több lábon állva valósul meg: attrakciók kialakítása és továbbfejlesztése (Rudapithecus park bővítése, bányászati örökség fejlesztése, kulturális- és rendezvényturizmus, aktív turizmus), illetve szolgáltatás- és szálláshelyfejlesztés (magán- és kereskedelmi szálláshelyek). Emellett kiemelt szempont, hogy nem csak pontszerű turisztikai

látványosságokat kívánnak fejleszteni, hanem egy komplex turisztikai desztinációt, ami összekapcsolható elemekből áll. Mindezeket kiegészíti és erősíti a városmarketing. Egy város „eladhatóságának” legegyszerűbb módja a turizmus, ahol a város jelenkori és múltbéli értékeit megmutatja és kommunikálja.

A gazdaságfejlesztés terén meghatározó feladata az Önkormányzatnak:

- a turizmus, mint ipari ágazat bevé尔特ermelő képességének javítása;
- jó kapcsolat fenntartása a helyi vállalkozásokkal, valamint a helyi idegenforgalommal foglalkozó cégekkel és magánszemélyekkel.

Két kulcsprojekt keretében az alábbi tematikára lehet fókuszálni:

- „A felhagyott bányaterületek újrahasznosítása, új funkcióval történő megtöltése”, mint települési örökségre építő fejlesztések (*tanösvény, volt bányavárat hasznosítása*);
- Rudapithecus park bővítése, látványtár bővítése.

A rész cél megvalósítása magában foglalja az alábbiakat is:

- Integrált turisztikai termékfejlesztés
 - Kulturális- és rendezvényturizmus fejlesztése
 - Aktív turizmus, ökoturizmus fejlesztése
 - Helyi értékekre és hagyományokra építő fejlesztések (*tematikus útvonal, rendezvények*)
- Turisztika infrastrukturális fejlesztése
 - Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás fejlesztése

T3 Élhető városi életminőség

Ezen tematikus cél a negatív társadalmi tendenciák problémájára reagál, a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat hivatott megakadályozni, a lakosság életszínvonalának javulását irányozza elő.

A cél elérését az alábbi részterületek segítik:

Magas színvonalú szolgáltatások

Ezen céllal egy élhető, XXI. századi kisváros megvalósítása a feladat. Ennek az eléréséhez szintén több terület fejlesztése járul hozzá. Egyrészt a városban jelenlévő szolgáltatások színvonalának fejlesztése úgy, hogy ez kiterjedjen a szolgáltatások minden területére (közigazgatás, humán funkciók, sport és szabadidő stb.). Ehhez szorosan kapcsolódik a város zöldfelületeinek fejlesztése, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, figyelembe véve a városrészi igényeket és potenciális lehetőségeket is. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyos a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a játszóterek, rekreációs terek, sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

Ennek eredményeképpen egy emberközpontú, szolgáltató város megteremtése történik meg. Ez egyrészt a szolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális alapellátás, sport, művelődés stb.) és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésével; másrészt az e-közigazgatás továbbfejlesztésével valósul meg.

Zöld város

A cél egy környezetileg fenntartható város kialakítása; melynek folyamatában megjelenik a város által üzemeltetett intézmények káros anyag kibocsátásának csökkentése, ezzel egyidejűleg az elérhető legmodernebb technológiák alkalmazása és a működési költségek csökkentése is.

Ennek lépései a következők:

- a városi zöldfelületek arányának növelése, valamint a meglévő zöldfelületek revitalizációjának megvalósítása;
- környezettudatos szemléletformálási akciók megvalósítása a teljes lakosság körében; pl.: természet- és környezetvédelem, helyi értékek védelme, hulladékgazdálkodás, újrahasznosítás fontossága,
- körforgásos gazdaságra való átállás;

Ezekkel a lépésekkel az önkormányzat példát mutat a város lakói és vállalkozói számára, hogyan lehet környezettudatosan, fenntarthatóan működni, ezzel is ösztönözve a társadalom többi szereplőjét a változásra s környezetünk hathatós védelmére.

Társadalmi szegregáció

A város lakói közül sokan élnek mélyszegénységben; akik felzárkóztatása, társadalmi integrációja kiemelt feladat. A város jelentős szegregátummal és veszélyeztetett területtel is rendelkezik, itt az elsődleges cél a szegregáció folyamatának lassítása, majd megállítása. Ezek után a leszakadt területek revitalizációját is meg kell valósítani, egyidejűleg az új funkciókkal való megtöltéssel. Kiemelt szempont az esélyegyenlőség érvényesítése a városi élet és a fejlesztések minden területén. Ezekhez hozzájárul nagymértékben a szociális városrehabilitációs és a funkcióbővítő tevékenységek megvalósítása.

Városi arculat

A városi arculat javítása minden fejlesztéshez kapcsolódik, hiszen egy egységes városkép és városi imázs segíti a gazdaság fejlesztését is, valamint hozzájárul a városban élők jó életminőségéhez, továbbá a turizmusban is kiemelkedő szerepe van, hiszen ez alapján ítélik meg először a várost az ide látogatók. A városi arculat és imázs újabb karakteres városképi elemek létrehozásával is erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek rehabilitációja és a zöldterületek revitalizációja a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

A cél elérése az alábbi tevékenységekből áll:

- Szociális rehabilitáció
- Az épületállomány felújítása
- Közszolgáltatások fejlesztése és közintézmények HR fejlesztése
- Zöldváros és rekreációs területek kialakítása
- Szolgáltatószektor fejlesztése
- Közbiztonság javítása
- Szemléletformálás (*közösségfejlesztés, egészségfejlesztési és környezetvédelmi célú programok*)

Műszaki infrastruktúra hálózatok fejlesztése

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A városközpontban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagyobb forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében, illetve a járdák fejlesztésére is a biztonságos gyalogos közlekedéshez.

A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a városban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

Kiemelt cél a környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése: a közösségi-, valamint a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása.

Közüintézmények infrastrukturális felújítása

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását.

A városban élők életminőségét erőteljesen befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. Fontos a meglévő művelődési ház és a múzeum kapacitásának bővítése, továbbá egy olyan helyszín kialakítása is – infrastruktúrával, szociális kiszolgáló helyiségekkel, ahol városi szintű rendezvényeket lehet megrendezni akár szabad téren is.

A cél elérése az alábbi tevékenységekből áll:

- Közlekedési infrastruktúra fejlesztése
 - Közúti közlekedés fejlesztése
 - Gyalogos közlekedés fejlesztése
 - Közüsségi közlekedés fejlesztése
 - Kerékpáros közlekedés elterjesztése
- Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése, szennyvíz-hálózat fejlesztése (ÉRV)
- Közüintézmények felújítása
- Illegális hulladéklerakók felszámolása

3.2.2 Városrészi szintű középtávú tematikus célok

A középtávú területi – azaz városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafeljesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A területi (városrészi) célok a következők, amelyek a városrészi helyzetelemzés alapján meghatározásra kerültek, majd a továbbiakban ezen városrészi célok kerülnek besorolásra az egyes városrészekhez – tovább bontva azokat részcélokra:

- V1: A Városközpont funkcióinak erősítése és térségi vonzerejének növelése
- V2: Városrehabilitáció
- V3: Helyi gazdaság fejlesztése

V1: A Városközpont funkcióinak erősítése és térségi vonzerejének növelése

A Városközpont esetében fejlődési irányként kell megjelölni a rövid és hosszú távú elképzelésekben a korszerűsített közszolgáltatási színvonal további emelését, éppúgy a térségi szerepkör ellátására, mint a helyi feladatok kiszolgálására. Emellett fontos szempont az egységes városkép kialakítása, ide beletartozik az infrastrukturális hiányosságok pótlása és fejlesztése, zöldfelületek növelése és az épületállomány megújítása is. Harmadrészt a városrésznek a város gazdasági és térségi szerepéből is aktívan ki kell vennie a részét, ehhez tevékenyen hozzá kell járulnia. Fontos a turisztikai szolgáltatások bővítése és a meglévő látogató-központ fejlesztése.

Városrészi részcélok:

- V1.1: Látogatóközpont fejlesztése
- V1.2: Közintézmények fejlesztése
- V1.3: Szolgáltatások fejlesztése (szálláshelyek-, vendéglátóhelyek fejlesztése)
- V1.4: Zöldterületek fejlesztése és rekreációs / közösségi területek kialakítása
- V1.5: Települési infrastruktúra fejlesztése (Közlekedés: közúti, gyalogos és kerékpáros és közművek: csapadékvíz-elvezetés fejlesztése, szennyvíz-elvezetés, hulladék-kezelés)

A célok elérésével létrejön egy fejlett Városközpont, amely magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt az itt élők és ide látogatók számára; egységes arculattal rendelkezik és erős gazdasági szerepe van.

V2: Városrehabilitáció

Ezen cél az Északi városrész esetében releváns. A fejlődés lehetséges és működő iránya az élhetőbb települési környezet megteremtése, a még fellelhető építészeti emlékek integrációjával, a település történeti identitásának erősítésével. Mindezen elképzeléseket úgy kell összehangolni, hogy a városi rang ne csak statisztikai adatokban testesüljön meg, hanem a városrész összképében, infrastrukturális lefedettségében egyaránt.

A városrész célkitűzései az élhetőbb, nyugodt lakóövezet megteremtését hivatottak elősegíteni, illeszkedve a városrész profiljához és funkciójához. A céllal összhangban van az is, hogy a kialakításra kerülő zöld- és szabadidős felületek javítják az itt élők komfortérzetét. Ezek a beavatkozások hozzájárulnak a városrész környezetterhelésének csökkenéséhez és minőségi javulásához.

Másik nagy terület a településrészen azonosítható szociális problémák kezelése. A szegregált leromlott lakóterületek rehabilitációja a leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása meghatározó

eredményei a beavatkozásoknak. A közösségi kohézió erősítése érdekében közösségfejlesztési programok szervezésére és a közösségi élet feltételrendszerének javítását biztosító közösségi terek létrehozására kerül sor.

A városrészre vonatkozó részcélok:

- V2.1: Szociális rehabilitáció
- V2.2: Zöldterületek fejlesztése és rekreációs / közösségi területek kialakítása
- V2.3: Települési infrastruktúra fejlesztése (Közlekedés: közúti, gyalogos és kerékpáros és közművek: csapadékvíz-elvezetés fejlesztése, hulladék-kezelés)

V3: Helyi gazdaság fejlesztése

V4: Városrehabilitáció

Ezen célok a Déli városrész esetében együttesen relevánsak.

Kiemelt cél a város gazdasági szerepének erősítése a városban található ipari, mezőgazdasági területen. Ennek elsődleges helyszíne a város barnamezős területén kialakításra kerülő ipari-gazdasági területe és a szegregátum területe. Mezőgazdasági területek helyi adottságoknak megfelelő használata is fontos rész cél. A cél eléréséhez hozzájárul a közlekedés infrastrukturális fejlesztése, valamint a barnamezős területek rehabilitációja és a mezőgazdaság fejlesztése.

A szociális célú városrehabilitációval nem csak a leromlott épületállomány javul, hanem segíti a területen élők felzárkóztatását is. Mindkét cél elérésével a foglalkoztatás szintje emelkedik.

V3: Helyi gazdaság fejlesztésének rész céljai:

- V3.1: Mezőgazdaság fejlesztése
- V3.2: Ipar fejlesztés
- V3.3: Szolgáltató-szektor fejlesztés

V4: Városrehabilitáció

V3.4: Közlekedés fejlesztése

V3.5: Leromlott városi területek szociális rehabilitációja és társadalmi felzárkóztatása

V3.6: Zöldterületek fejlesztése és rekreációs / közösségi területek kialakítása

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A területi (városrészi) célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

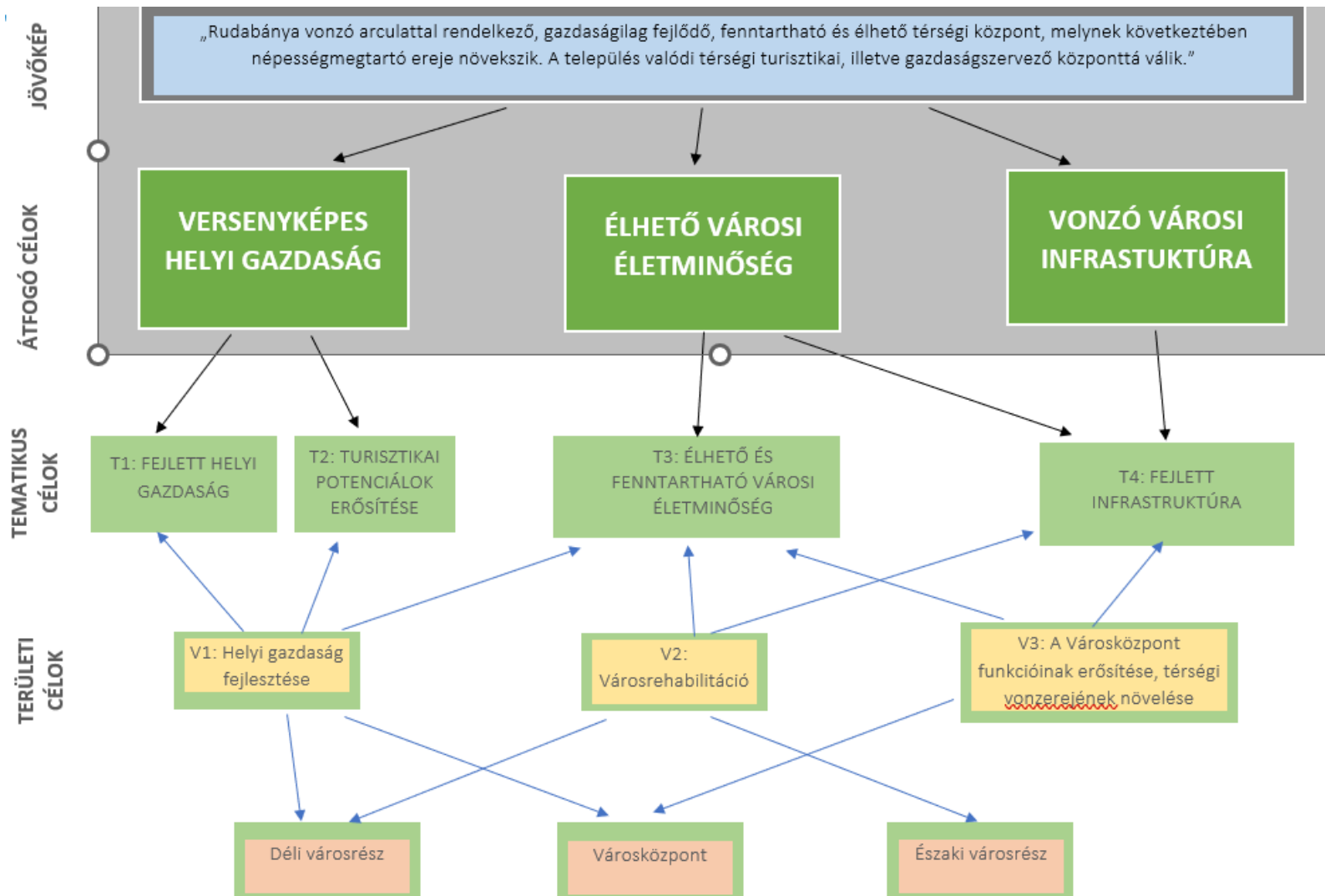
A következő ábra összefoglalóan mutatja be az átfogó célok és a tematikus célok közötti összefüggéseket.

2. táblázat: A területi (városrészi szintű) és a tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	Városközpont városrész	Északi városrész	Déli városrész
T1. Fejlett helyi gazdaság			
T2. Turisztikai potenciálok erősítése			
T3. Élhető és fenntartható városi életminőség			
T4. Fejlett infrastruktúra			
<i>Erős koherencia</i>			
<i>Közepes koherencia</i>			
<i>Gyenge koherencia</i>			

forrás: saját szerkesztés

3. ábra: Rudabánya városfejlesztési célrendszere 2021-2027-ig

forrás: saját szerkesztés

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

A város korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában alkalmazott akcióterületi megközelítés a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is. Jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia keretében nem kizárólag az akcióterületeken végrehajtandó projektek kerülnek meghatározásra.

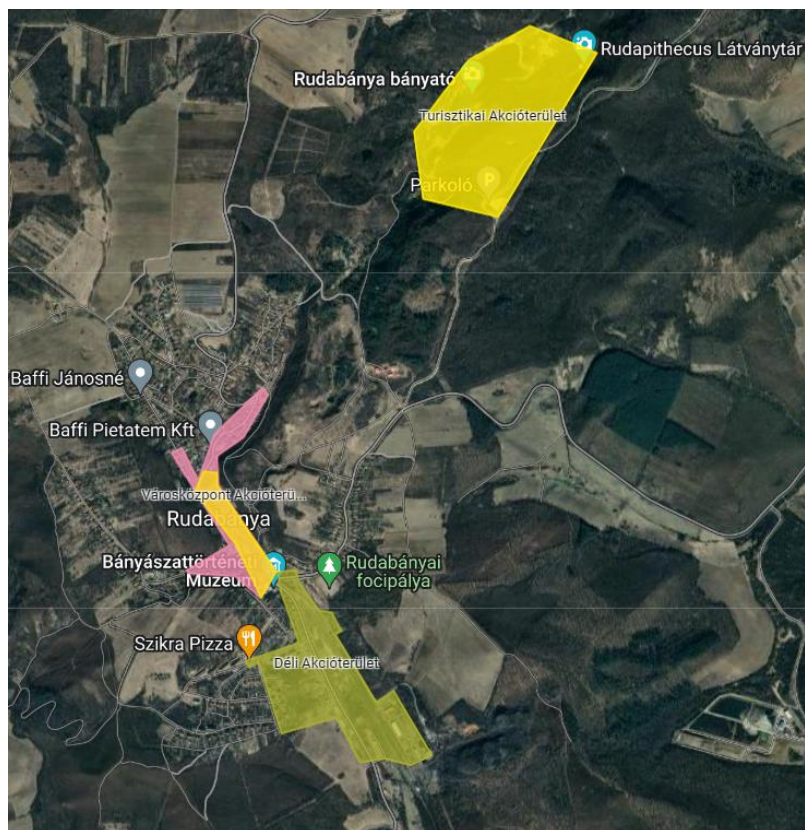
Rudabánya akcióterületeinek kijelölését alapvetően az általános és a városrészi szintű helyzetfeltárás eredményei határozták meg, mely egyrészt a 2001-es és 2011-es népszámlálás, másrészt a város által szolgáltatott adatokra épül. A stratégia átfogó céljával összhangban a város földrajzi elhelyezkedésére, természeti, gazdasági és humán erőforrásaira támaszkodva szükséges az értékek megőrzése és fenntartható használata révén az itt élők számára a minőségi élet feltételeit hosszú ideig biztosító környezet kialakítása.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják a város teljes területét.

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen,
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

forrás: saját szerkesztés

A fenti alapelveknek megfelelően Rudabányán 3 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat:

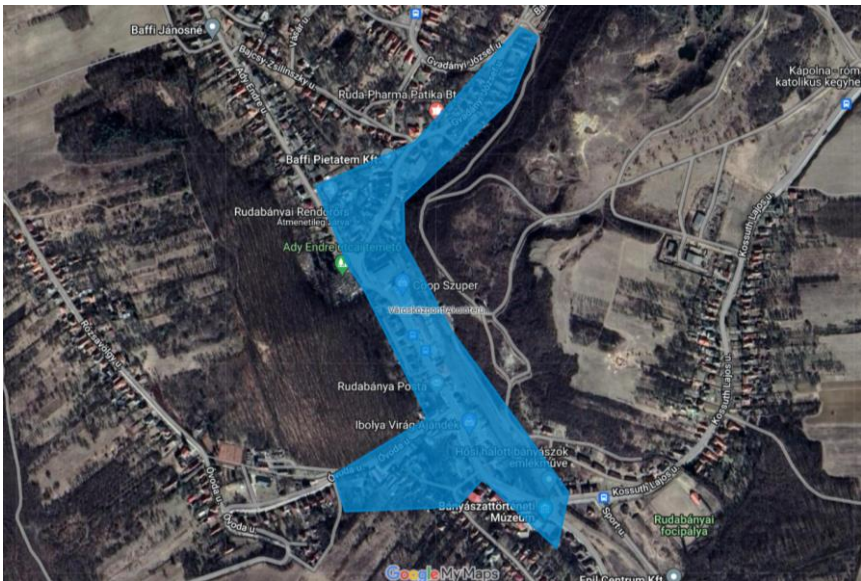
1. A Városközpont akcióterület

Mivel ez érinti a legtöbb embert, turisztikai, szolgáltatási funkciói miatt a térség más településeire is túlnyúlik a hatása, ezért a város legfontosabb érdeke, hogy a település központját fejlessze. Cél, hogy olyan települési központ alakuljon ki, amely alkalmassá válhat társadalmi találkozóhely, közösségi tér funkcióra is. Mivel a városba érkező vendégek a Bányászattörténelmi Múzeum, a Gvadányi József Művelődési Ház és a Ruda Hotel révén ebben a város-részben töltik el azt a néhány órát, esetleg egy-két napot, amiért kiemelten fontos szerepet játszik a beavatkozások között, ezért célszerű a városrész integrált fejlesztése.

Az akcióterület lehatárolása: Rudabánya városközpontjának területét foglalja magába. Az akcióterület kijelölésének célja, hogy a városközpont olyan közösségi és intézményi, szolgáltató térré válhasson, amely nem csak a város, de vonzáskörzetének és ide érkező turisták igényeit is képes legyen kiszolgálni.

Utcaszintű lehatárolás: Gvadányi József utca alsó szakasza a tervezett baromfinevelő telepig, az Ady Endre utca a Rendőrőrs épületéig, a Petőfi Sándor utca teljes hossza, az Óvoda utca a tervezett Étteremig. Nyugati határát a Bartók Béla utca, keleti határát a volt ipari rakodó területe jelöli ki.

4. térkép: Városközpont akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

2. Déli akcióterület

Gazdaságfejlesztési és szociális rehabilitációs beavatkozások

A déli városrész népességszáma, valamint az itt kialakításra kerülő vállalkozói övezet miatt nagyobb hatáskörrel bír, mint az északi városrész. Mivel nagy valószínűséggel itt fog a vendég a városba érkezni, a városkapu szerep miatt is ennek szükséges második helyre kerülnie.

Az akcióterület kijelölésének célja a város déli övezetének fejlesztése. Ez egyrészt a gazdasági területek beépítésének növelését jelenti, a vasútállomás területén ipari-gazdasági övezet kialakításával. Másrészt a közeli szegregált és szegregációval veszélyeztetett társasházi környezetben szociális városrehabilitáció valósulna meg. A két célkitűzés egymással szorosan összefügg, mivel a városrehabilitáció elmaradásával a bevezető utak mentén jelentkező vizuális környezetterhelés rontja a település esélyeit, amivel elmaradnak a terület iránt érdeklődő befektetők.

A város barnamezős területének hasznosítása, amely a város belső szövetétől déli irányban található a régi vasútállomás környékén - ipari jellegű hasznosítása, rendbetétele ezért kiemelt célkitűzés. Mivel a terület a lakófunkciótól jól elkülönülő helyen található, jó közlekedési lehetőségekkel (déli kivezető út mellett, vasúti sín teherszállításra is alkalmas), ezért számos vállalkozás számára hasznosítható területet nyújthat. Az akcióterületi projektekkel az ipari jellegű termelés elősegítését, korábbi ipari területek revitalizációját célozzák: a volt vasútállomás területének átvétele után vállalkozói övezet kijelölése, kézműves-ipar fellendítésének elősegítése, szociális városrehabilitáció keretében a szegregált jellegű városrészekben, akár roma kézműves ipar újjáélesztésének elősegítése is része a potenciális fejlesztéseknek.

Rudabányán a 2011-es népszámlálási adatok alapján a KSH által készített dokumentum alapján 2 szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület került lehatárolásra. Az akcióterületen az elsődleges cél az érintett terület komplex fejlesztése, ami magában foglalja az infrastrukturális feltételek korszerűsítését és az itt élő lakosság felzárkóztatását is. A leromlott lakókörnyezet alapján szükséges a terület szociális célú fejlesztése, ennek megfelelően a lakóövezet jellegének

hangsúlyozása játszik főszerepet s ehhez kapcsolódóan jelennek meg zöldterületek kialakítása, rekreációs célú és infrastrukturális fejlesztések, valamint a területen elérhető közszolgáltatások színvonalának emelése is.

Utcaszintű lehatárolás: Kossuth Lajos utca – Arany János utca – József Attila utca – Árpád utca – Arany János utca – Sport utca

Az akcióterület a város délkeleti részén helyezkedik el (Arany János utcán a szegregátumot teljesen magában foglalja, illetve a volt vasútállomás területét is)

5. térkép: Déli akcióterület lehatárolása

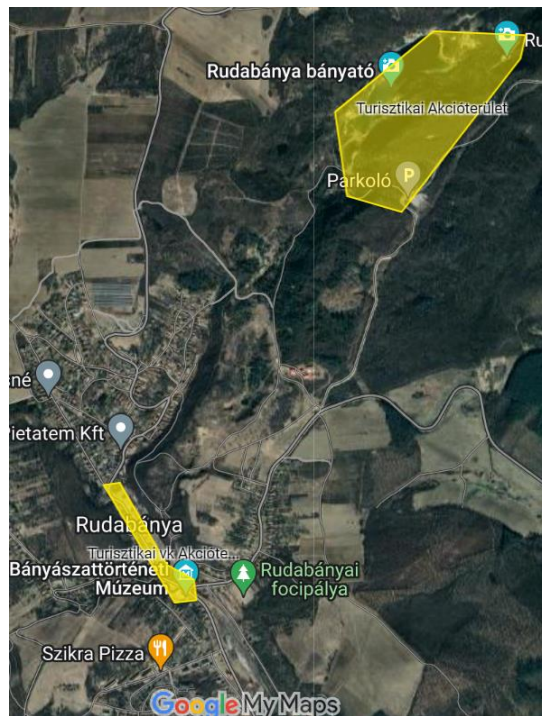
Forrás: Saját szerkesztés

3. Turisztikai akcióterület

Az akcióterület a város külső területén a bányató környékén az önkormányzat által hasznosítható terület, illetve a belterületen turisztikai szempontból fontos terület alkotja.

A Turisztikai akcióterület a városközponttól északkeletre helyezkedik el egy speciális területet alkotva Rudabánya városszövetében. Az akcióterületen a gazdasági ágazatok közül a turizmus lehet a legjelentősebb ágazat, ez a terület rendelkezik a legnagyobb vonzerővel és potenciállal. Az északkeleti városrész főleg lakófunkciójú terület, de a turizmus szempontjából érintett terület (pl. Tájház), illetve a városközpont célrendszerében is a turisztikai potenciál növelése az egyik domináns fejlesztési irányvonal.

6. térkép: Turisztikai akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

4.2.1 Városközpont AT

A Városközpont akcióterület elhelyezkedéséből és a város történelmi gyökereiből adódóan megkerülhetetlen Rudabánya bármilyen szintű fejlesztése esetén. Nemcsak, hogy itt összpontosul a város által nyújtott összetett és sokrétű szolgáltatás kínálat, a városi funkciók nagy része, de a mikrotérségi szerepkörhöz kapcsolódó adottságok is itt lelhetőek fel.

Az akcióterület kitűzött célja a városközpontban jelenlévő koncentrált intézményrendszer fenntartható, energiahatékony továbbfejlesztése, mely egyaránt szolgálja a város lakosainak és a turizmus fejlesztése folytán oda látogató vendégnek minőségi életről alkotott elképzeléseit. Kiemelkedően fontos a város egységes arculatának megteremtése a város központi részének rendezésével, ami magában foglalja az itt található közterületek átfogó rendezését, a közlekedési infrastruktúra fenntartható kialakítását és jelenkor igényeihez való igazítását. Harmadsorban megjelenik a város mikrotérségi szerepének fejlesztése a térségi szerepkör erősítésével. Minden fejlesztési elképzelés esetében előnyt élvez a költségcsökkentő, energiahatékony megoldások alkalmazása.

A város központjában az elmúlt években számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Rudabánya központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a mikrotérségi hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A városi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan város megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a funkcióbővítő és térségi vonzerő növelő településfejlesztést az akcióterületen az alábbi fő tevékenységek szolgálják (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Turizmus-fejlesztés (Látogató-központ fejlesztése, szálláshely-fejlesztés, rendezvények)
- Önkormányzati intézmények korszerűsítése és közszolgáltatások
- Zöld felületek és rekreációs területek kialakítása

4.2.2 Déli AT

Rudabánya városa esetében kiemelkedően fontos a **tervezett ipari-gazdasági területen** a megfelelő infrastruktúra kiépítése és fenntartása, így megteremtve az alapfeltételeket az új vállalkozások bevonzásához. Ezzel is hozzájárul az önkormányzat a vállalkozásokkal való együttműködés szorosabbá tételéhez. A terület a déli településrészen, a város szélén a volt vasútállomás területén található, így a belterületi környezetet és a városlakókat nem zavarja, attól jól elkülönül.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Gazdasági-ipari övezet kialakítása
- Barnamezős revitalizáció
- Alap infrastruktúra fejlesztése

Az akcióterület a déli **szegregátumot** is tartalmazza. Szerkezetét és funkcióját tekintve homogén zónának tekinthető. A gazdasági tevékenység alacsony szintű, csakúgy, mint az összes többi városi funkció, melyek nagy része a városközpont területén talált helyet magának. A terület jelentős nagyságú szegregátummal és veszélyeztetett területtel rendelkezik, így alapul szolgál szociális városrehabilitációs komplex fejlesztési programok aktiválására. A városrész kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az antiszegregációs programmal.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Szociális célú városrehabilitáció
- Zöld felületek és rekreációs területek kialakítása
- Térfigyelő kamerarendszer bővítése

4.2.3 Turisztikai AT

Az akcióterületen fontos a turisztikai jelleg erősítése, szolgáltatások körének bővítése, új elemek beépítése a turisták idevonzása céljából.

Az ország egyik legszebb és legtöbbet fotózott bányatava található a város mellett. A 320 méter hosszú, legszelesebb pontján 120 méteres tó mélysége eléri az 50 métert is, amivel ez Magyarország legmélyebb tava. 1985-ben szűnt meg a bányászat, és ezt követően hamarosan karsztvízzel telt meg az elhagyatott bányaüreg - és ezzel együtt megjelentek az első turisták is. Az egykori ipari terület ma már Magyarország egyik leglátogatottabb nevezetessége.

Az akcióterület érinti a bányató környékét: a Rudapithecus látványtárat a Majomszigeten, a Rudapithecus lelőhelyén. Az épület környezete rendezésre került, biztonságos sétaút került kialakításra a tó környékén, a kilátóhelyekre vezető utakkal. A park fejlesztése és minőségi szolgáltatásokkal történő bővítése továbbra is nagy jelentőséggel bíró feladat.

Ezen kívül a bányavárat turisztikai hasznosítása, integrált turisztikai terméké történő fejlesztése különleges lehetőséget rejt a turizmus fejlesztése során.

Különálló akcióterületként kerül kijelölésre a városközpont területe is, hiszen itt koncentrálódnak a város turisztikai intézményei (látogatóközpont, bányamúzeum, stb.), illetve egyéb kapcsolódó szolgáltatásai (Ruda Hotel, vendéglátás).

A természeti adottságok és a helyi értékek is potenciállal bírnak a térségben, ezért az aktív turizmusban rejlő lehetőségek kihasználása is kiemelt fontosságú, amely nem koncentrálódnak a kiemelt akcióterületre.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Kereskedelmi szálláshely fejlesztés

- Helyi értékekre és hagyományokra építő fejlesztések
- A felhagyott bányaterületek újrahasznosítása, új funkcióval történő megtöltése
- Rudapithecusra építő fejlesztések (park bővítés, látványtár bővítése)
- Aktív turizmus fejlesztése
- Térségi kerékpárút hálózatba történő bekapcsolódás

A turisztikai akcióterület fejlesztése során az országos jelentőségű védett természeti területek, az országos ökológiai hálózat övezetei (magterület, ökológiai folyosó, puffertérület), a Natura 2000 területek, a törvény ereje által (ex lege) védett területek, egyedi tájértékek és a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek megőrzése és oltalma kiemelt fontosságú.

A kijelölt turisztikai akcióterületen tervezett fejlesztéseket összhangba kell hozni a Natura 2000 területre kitűzött természetvédelmi célokkal, már a fejlesztések előkészítő szakaszában egyeztetni kell a működési terület szerinti (aggteleki) nemzeti park igazgatósággal (ANPI).

A turisztikai kínálatban a helyi táji értékek, tájképi értékek, tájlesztétikai értékek is helyet kell kapjanak, bemutatásuk mellett törekedni kell a tájpotenciál megőrzésére.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

- **Helyi és térségi turizmusfejlesztés – integrált termékfejlesztés**

2 jelentősebb turisztikai termékünk is van a településen, melyet továbbfejlesztteni szeretnénk, illetve lehetőség szerint akár összekapcsolhatóvá, integrált turisztikai terméké tenni és azt kiegészítené egy aktív turisztikai útvonal:

- A felhagyott bányaterületek újrahasznosítása, új funkcióval történő megtöltése – bányavárat hasznosítása;
- Rudapithecusra építő fejlesztések park bővítés, látványtár bővítése;
- Aktív turizmus - tanösvény

Tervezett projektméret: 200 M Ft

- **Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása /gazdasági övezet kialakítása**

Gazdaságfejlesztési terveink végrehajtásában aktív szerepet szán településünk a kialakításra kerülő gazdasági-ipari övezetnek. Számos vállalkozásnak alkalmas infrastruktúrát és helyszínt tudunk itt biztosítani – ipari termelésre alkalmas és mezőgazdasági hasznosításra alkalmas területeket is. Potenciális igény lenne üzemanyag-töltő állomás kialakítására, inkubátorház építésére és a területen jelenleg is működő betonüzem fejlesztésére is.

Tervezett projektméret: 300 M Ft

- **Szociális célú városrehabilitáció**

A program keretében Rudabánya Város Önkormányzata a mélyszegénységben élő családok életminőségének javításával, lakóhelyük infrastrukturális állapotának javításával és foglalkoztathatóságuk növelésével kapcsolatos deklarált céljait kívánja megvalósítani. A szegénység további elmélyülésének megakadályozása érdekében óvatos beavatkozás történik a résztvevő családok életvitelébe, mely tevékenységben kiemelt szerepet kapnak a projektben bevont partnerek és szakmai megvalósítók.

Tervezett projektméret: 200 M Ft

4.3.2 Hálózatos projektek

- **Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése**

(pl. Ruda-Park, Rendőrőrs, Polgárőrség, Népkönyha, Könyvtár)

A közintézmények hőtechnikai adottságainak javítása nyílászárócserével, hőszigeteléssel, megújuló energiaforrások alkalmazásával, elsősorban napelemek, napkollektorok telepítése az intézmények fűtési, hűtési és használati melegvíz-rendszereinek korszerűsítése, illetve az épületeken belül világítási rendszerek korszerűsítése érdekében.

Tervezett projektméret: 320 M Ft

- **Közzolgáltatások fejlesztése**

A közzolgáltatások minőségi fejlesztése segíti a lakosság helyben maradását, hozzájárul a vonzó, élhető, fenntartható település kialakításához. A településen jelenlévő szolgáltatók folyamatos fejlesztése szükséges, az eszközbeszerzéseken túl, humán-erőforrás-fejlesztése (bővítés, továbbképzés) stb.

A kulturális közzolgáltatások fejlesztését szolgálják olyan közösségi célú fejlesztések, amelyek a település közösségi életét nagy mértékben javíthatják, mint a Szabadidőpark és szabadtéri fedett színpad kialakítása, a Gvadányi József Művelődési Ház közösségi funkciót elősegítő belső felújítása és ehhez kapcsolódóan okospadok köztéri kihelyezése.

Tervezett projektméret: 240 M Ft

- **Zöldváros és rekreációs területek kialakítása**

Rudabánya zöld fejlesztése, az önkormányzati közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukciója, kialakítása, építése, négy megvalósítási helyszínt érintve: Sörkert, Szabadság tér, Millenium tér és „Géniusz” park. A zöldváros koncepció megvalósítását, a körforgásos gazdaságra való helyi átállást települési szintű körforgásos gazdaság stratégia segíti. Cél az arra alkalmas rekreációs közösségi zöldterületeken a digitalizáció növelése is, okospadok köztéri kihelyezésével.

Tervezett projektméret: 230 M Ft

- **Települési infrastruktúra fejlesztése**

A felszíni csapadékvíz elvezetés okoz jelenleg problémákat, amelyet a jövőben megoldani szándékozunk.

Tervezett projektméret: 300 M Ft

- **Belterületi utak és járdák felújítása**

Első szakaszban az Ady Endre utca, Zöldfa utca, Temető utca nyomvonalát érintő utak és járdák felújítása, ezt követően számos nyomvonalát érintő utak és járdák felújítása tervezett, amelyet összehangolni szükséges a csapadékvíz építésével.

Tervezett projektméret: 300 M Ft

4.3.3 Egyéb projektek

- **Turizmus fellendítését támogató infrastruktúra fejlesztése**

A szálláshelyek kialakítása és kiegészítő szolgáltatások ösztönzése szükséges a turizmus fejlesztéséhez. Elengedhetetlen lenne egy étterem is, amely színvonalasan kielégítené az ide látogatók igényeit. Turisztikai fejlesztésekhez szükséges egyéb elemek - a turisták jobb tájékozódását szolgáló információs, útbaigazító táblák kihelyezése, okospadok elhelyezése stb.

Tervezett projektméret: 180 M Ft

- **Múzeum fejlesztése**

Az infrastrukturális fejlesztések mellett a minőségi működtetéshez szükségesek eszközfejlesztések, a humán erőforrás továbbképzése, szakmai együttműködések pályázati lehetőségek jobb kihasználása.

Infrastruktúra fejlesztések:

- Új állandó természettudományi kiállítás kialakítása
- Főépület tetőzetének felújítása
- Bányászattörténeti állandó kiállítás modernizálása

Tervezett projektméret: 120 M Ft

- **Óvodai játszóudvar**

A biztonságos használatot biztosítani szükséges az óvodák működése során. Az óvoda játszóudvarán található játszóeszközök korszerűtlenek, indokolt a mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő, tanúsítvánnyal rendelkező, kültéri kombinált funkciójú játékelem beszerzése, telepítése.

Tervezett projektméret: 10 M Ft

- **Közterületi játszóterek (2 db)**

Az önkormányzati közhasználatú zöldterületek és zöldfelületek rekonstrukcióját, kialakítását és használatát támogató szándékkal a játszóterek bővítését tervezi. Városunk meglévő játszóterei nem szolgálják ki minden településrész igényét, ezért további játszóterek kialakítását, játszóelemek telepítését tervezi az önkormányzat. A telepítés lehetséges helyszínei: Zöldfa utca, Óvoda utca.

Tervezett projektméret: 20 M Ft

- **Temető infrastruktúra fejlesztés**

A meglévő ravatalozó épület, amely fedett, zárt, beltéri, belső felületeinek felújítása, festése szükséges. Az urnafal felújítása is szükséges. A fejlesztésre lakossági igény mutatkozik.

Tervezett projektméret: 80 M Ft

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai célokhoz

3. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1: Fejlett helyi gazdaság	Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása/gazdasági övezet kialakítása		Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása/gazdasági övezet kialakítása	
T2: Turisztikai potenciálok erősítése	Helyi és térségi turizmusfejlesztés – integrált termékfejlesztés	Turisztika infrastrukturális fejlesztése	- Helyi és térségi turizmusfejlesztés – integrált termékfejlesztés - Turisztika infrastrukturális fejlesztése	
T3: Élhető és fenntartható városi életminőség	Szociális célú városrehabilitáció	- Közzolgáltatások fejlesztése - Zöldváros és rekreációs területek kialakítása	- Szociális célú városrehabilitáció - Közzolgáltatások fejlesztése - Zöldváros és rekreációs területek kialakítása	- Közterületi játszóterek - Múzeum fejlesztése
T4: Fejlett infrastruktúra		- Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése - Települési infrastruktúra fejlesztése - Belterületi utak és járda felújítása	- Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése - Települési infrastruktúra fejlesztése - Belterületi utak és járda felújítása	- Óvodai játszódudvar - Temető infrastruktúra fejlesztés

Forrás: Saját szerkesztés

4.5 A fejlesztések ütemezése

4.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

➤ indokoltság, szükségesség:

- a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
- a fejlesztések időszerűsége,
- a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
- a fejlesztések egymásra épülése,

➤ hatások:

- a fejlesztések hatása a város egészére,
- a fejlesztés jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
- a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,

➤ megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:

- a megvalósítás becsült időigénye,
- a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
- a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
- a bevonható magánforrások mértéke,
- a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül.

4. táblázat: Projektek ütemezése

Projekt megnevezése	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kulcsprojektek									
Helyi és térségi turizmusfejlesztés-integrált termékfejlesztés									
Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása / gazdasági övezet kialakítása									

Szociális célú városrehabilitáció									
Hálózatos projektek									
Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése									
Közfoglalkoztatás fejlesztése									
Zöldváros és rekreációs területek kialakítása									
Települési infrastruktúra fejlesztése									
Belterületi utak és járda felújítása									
Egyéb projektek									
Turisztika infrastrukturális fejlesztése									
Óvodai játszódudvar									
Közüterületi játszóterek									
Temető infrastruktúra fejlesztés									

Forrás: Saját szerkesztés

A város számára a **legfontosabb projektek** a következők:

- Helyi és térségi turizmusfejlesztés- integrált termékfejlesztés
- Barnamezős revitalizáció és ipari-gazdasági övezet kialakítása
- Szociális célú városrehabilitáció
- Intézmények energetikai korszerűsítése
- Utak, járdák fejlesztése

A beavatkozások ütemezését befolyásoló tényezők:

Az egyik legfontosabb tényező a fejlesztési források rendelkezésre állása. Az önkormányzati fejlesztések legnagyobb része csak pályázati vagy más külső forrás bevonásával tud megvalósulni. Az önkormányzatnak a fejlesztéseire fordítható saját forrásának mértéke behatárolt, az iparűzési adó mértékétől is függ.

A másik fontos tényező a projektek előkészítettsége. Itt a jelenleg még nem előkészített projektek esetében a tervezési, engedélyezési folyamatok hosszú időt vehetnek igénybe (az engedélyezési határidők miatt), emiatt a tervezett ütemezés jelentősen módosulhat, tolódhat.

Harmadik tényező a projektek egymásra épültsége:

A stratégiában kettő projekt van, amely esetlegesen akadályozhatja a másik megvalósulását: a csapadékvízrel való gazdálkodás fejlesztése és az utak, járdák fejlesztése. Azon útszakaszok esetében, ahol csapadékvíz elvezetés, út- és járda fejlesztés is megvalósul, ott a kivitelezési munkák ütemezése szükséges, egyrészt, hogy a projektek időben ne akadályozzák egymást, másrészt az egyik kivitelezése a másik projektben ne okozzon pótmunkát.

Projektek előkészítettsége:

Teljesen előkészített projektek:

- Zöldváros és rekreációs területek kialakítása
- Közfoglalkoztatás fejlesztés – közösségi célú fejlesztés (szabadidőpark és művelődési ház felújítása)

Részben előkészített projektek:

- Helyi és térségi turizmusfejlesztés- integrált termékfejlesztés
- Turisztika infrastrukturális fejlesztése
- Felszíni csapadékvíz
- Intézmények energetikai korszerűsítése
- Utak, járdák fejlesztése

Nincs előkészítve:

- Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása / gazdasági övezet kialakítása
- Szociális városrehabilitáció

A fentiekén kívül a projektábrázolásban lévő többi projektnél projekt előkészítési munkát végző tervezővel az Önkormányzat még nem szerződött le.

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2021-2027 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Rudabánya Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP Plusz keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Borsod-Abaúj-Zemplén megyében rendelkezésre álló keret 137,159 milliárd forint. Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

5. táblázat: Borsod-Abaúj-Zemplén megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Versenyképes megye	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés	37,4 Mrd Ft
	1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások	30,2 Mrd Ft
	1.3. Fenntartható városfejlesztés	19 Mrd Ft
2. Klímabarát megye	2.1. Helyi, önkormányzati energetika: energiahatékonyság és megújuló energia-felhasználás	12,5 Mrd Ft
	2.2. Helyi, önkormányzati energetika a fenntartható városfejlesztés keretében	3,7 Mrd Ft
3. Gondoskodó megye	3.1. Megyei fejlesztések ESZA Plusz elemei	14,5 Mrd Ft
	3.2. Fenntartható városfejlesztés ESZA Plusz elemei	3,5 Mrd Ft
	3.3. Humán infrastruktúra fejlesztése	24,4 Mrd Ft
	3.4. Humán infrastruktúra fejlesztése fenntartható városfejlesztés keretében	5 Mrd Ft
4. Budapest infrastrukturális fejlesztések	4.1. Élhetőbb városi környezet megteremtése integrált településfejlesztési beavatkozásokkal	NR
	4.2. Esélyteremtő szolgáltatások, szociális célú városrehabilitáció és épületállomány energiahatékony infrastrukturális háttérének javítása	NR
5. Budapest humán fejlesztések	5.1. A szociális szolgáltatások kapacitásainak megerősítése	NR
	5.2. A lakhatáshoz és a lakhatást segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése	NR
	5.3. Foglalkoztatási paktum	NR

	5.4. Komplex támogatás a szolgáltatások összekapcsolásával	NR
	5.5. Energiaügynökségi modell létrehozása	NR

Forrás: Saját szerkesztés

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a 7. táblázat mutatja be. **Rudabánya által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek:** az alábbi táblázat adatai alapján legalább 2,5 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat. Az összegek rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élenk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

A város által meghatározott célok elérése nem csak az Önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a városban élőké, az ottani munkavállalóké és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása is. Ezért már a tervezés szakaszában a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásainak megkeresése is megtörtént, hogy javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe és projektjeik megjelenjenek a stratégiában.

A magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Jelenleg is tapasztalható, hogy az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

A város a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint, hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánsféra fejlesztőivel való együttműködések szorosabb kialakítása is teret kap (pl. közös projektgenerálás, valamint fejlesztések megvalósítása stb.).

6. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcsprojektek	Helyi és térségi turizmusfejlesztés-integrált termékfejlesztés	200	TOP Plusz
	Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása/gazdasági övezet kialakítása	300	GINOP Plusz
	Szociális célú városrehabilitáció	200	TOP Plusz
Hálózatos projektek	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése	320	TOP Plusz, MVP
	Közfoglalkoztatás fejlesztése	240	TOP Plusz
	Zöldváros és rekreációs területek kialakítása	230	TOP Plusz
	Települési infrastruktúra fejlesztése	300	TOP Plusz
	Belterületi utak és járda felújítása	300	MVP, BM
Egyéb projektek Egyéb projektek	Turisztika infrastrukturális fejlesztése	180	SKHU Interreg Határon Átnyúló Együttműködési Program, Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program (CERV)
	Múzeum fejlesztése	120	MVP, EFOP Plusz
	Óvodai játszódudvar	10	MVP
	Közterületi játszóterek	20	MVP
	Temető infrastruktúra fejlesztés	80	MVP

Forrás: Sajat szerkesztés

5 Antiszegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Rudabányán a 2011-es census alapján két, egyenként is jelentős területű szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület különíthető el:

1. Északkeleti szegregátum (Gvadányi József u.- Bányász u.-Munkácsy Mihály u. - Táncsics Mihály u. - Vájár u.)

Erősen leromlott állapotú, elmaradott, alacsony komfortfokozatú, illetve komfort nélküli lakásokkal rendelkező terület, elsősorban a roma származású lakossággal. Városszerkezeti elhelyezkedése sem szerencsés, megközelítése csak kis áteresztőképességű, sok esetben burkolatlan utakon lehetséges. A szegregátum alapvetően beékelődik a várostestbe, keleti oldalán a volt bánya területe határolja. A szegregátumot közösségi közlekedési eszközzel nem lehet közvetlenül elérni, a Táncsics Mihály u. révén viszont közvetlen kapcsolata van a Szabadság térrel, ahol az autóbusz-megállóhely is található, emellett az Ady Endre u. torkolatában lévő megállóhely is elérhető. Így bár peremhelyzetben van, nem különül el élesen a város többi részétől. A város déli része a városközponthoz közelebbi fekvése miatt jobb elérhetőségi potenciállal rendelkezik, mint az északabbra lévő utcák.

2. Déli szegregátum (Arany János u. - József Attila u.)

Többségében a bányász társasházak alkotják, illetve kis részben kertes házak. Az Arany János utcában 64 társasházi lakás, a József Attila utcában 42 társasházi lakás található. A jó megközelíthetőségű a házak és lakások állapota is alapvetően jobb, mint az északkeleti szegregátumban. Az alacsony jövedelmi viszonyokból is adódóan (segélyezettek és munkanélküliek magas részaránya) ez a terület is az erőteljes leromlás állapotát mutatja. Különösen rossz állapotban vannak a József Attila utcai társasházak. A szegregátum elhelyezkedéséből adódóan a városképet, városimázst jelentősen rontja, mivel a forgalmas, Sajó-völgy felé kapcsolatot teremtő, 2609. számú, Kazincbarcikával, mint térségi és járási központtal való összekötést biztosító út mellett található. Ezt látja az ide érkező befektető, illetve turista. A terület tehát nem képes ellátni jelenlegi formájában a városkapu funkcióját.

Veszélyeztetett terület (Kossuth Lajos utca társasházai)

A hivatalos módszertan alapján ugyan nem tartozik a szegregátumok közé, ám az ott uralkodó foglalkoztatási, jövedelmi, lakhatási viszonyok olyan tendenciát vázolnak fel, amelyek miatt fennáll a veszélye a szegregálódásnak, és a problémák területi tovább terjedésének.

A terület a településszövetben elszigetelten jelenik meg, ám mégis közel fekszik a városközponthoz. Előtte halad el a 27. számú főúttal kapcsolatot teremtő út, ami a déli szegregátumhoz hasonlóan befolyásolja az ide érkezőkben kialakuló városképet.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Kizárólag a szegregátumok specifikus problémáinak megoldására irányuló intézkedések az elmúlt tervezési időszakban nem történtek.

A Déli szegregátumot érintően a már korábban is tervezett közpark kialakítás a József Attila utcában az elmúlt tervezési időszakban nem valósult meg.

A Kossuth utcai szennyvízvezeték szakszerűtlen megépítése miatt az ezen a területen rendszeresen jelentkező bűz megszüntetésére az önkormányzat a vízmű szolgáltató többször felszólította, melynek eredményeként megtervezésre került a szennyvíz vezeték kiváltása, de annak kivitelezése még nem történt meg.

A közvilágítás tervezett egész várost érintő megújítása, a ledes lámpatestek felszerelése a településen megkezdődött, és 2022-ben zárul le.

A Rudabányai Polgárőr Egyesület tisztújítása lezajlott, a polgárőrség igyekszik a szegregátumok területén is biztosítani a közbiztonságot. Utóbbit szolgálná a térfigyelő kamerarendszer is, amely azonban még nem terjed ki a szegregátumok területére.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését, vagy megszüntetését célzó intézkedések

Szegregátumnak azon területeket nevezzük, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50%. Az Antiszegregációs terv területi dimenzióban, az ITS-ben behatárolt városrészek szerint, szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Rudabánya Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat célja a szegregációval érintett területek leszakadásának megállítása, lakhatási, társadalmi és gazdasági szempontokból a felzárkózás elősegítése. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a városban tervezett fejlesztések és beruházások megvalósítása ne erősítse a szegregációt.

Az önkormányzat a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, társadalmi bevonására egy adott helyen szervezett programok elérhetőségét nem csak az ott lakók részére teszi elérhetővé, hanem lehetővé, az egyéb olyan településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság számára is, ahol nincs lehetőség ilyen

rendezvények szervezésére. A bevonásban a városban tevékenykedő szociális, gyermekvédelmi és családsegítő intézmények mellett a civil szervezetek is segítséget nyújtanak.

A területi alapokon is megnyilvánuló hátrányok csökkentéséhez a fizikai környezet és az infrastruktúra fejlesztése mellett, a humán-erőforrás fejlesztést, a képzést, a foglalkoztatást, a művelődést, és a különböző szociális és egyéb lakossági szolgáltatások hozzáférhetőségét is meg kell teremteni és bővíteni. A szegregált területek lakosságának társadalmi integrálása a legfőbb feladat.

Antiszegregációs célok

A célrendszer kétszintű, egyrészt tartalmaz horizontális célokat, melyek a teljes város szintjén fontosak; valamint tartalmaz területi célokat, amelyek az adott szegregátumra érvényesek.

7. táblázat: Az antiszegregációs tervben érintett szegregátumokat érintő célrendszer

Horizontális célok	Esetleges alcélok
1. Oktatást érintő célok	• HH és HHH arány csökkentése • Lemorzsolódás csökkentése • Iskolai hiányzások visszaszorítása • Szülőkkel szorosabb kapcsolat kialakítása • Szakmai átképzéseken a részvétel ösztönzése
2. Infrastruktúrát – lakhatást érintő célok	• Közművekhez való csatlakozás elősegítése • Egészségre káros problémák megszüntetése • Szociális bérlakások fejlesztése és kialakítása
3. Foglalkoztatási célok	• Hiányszakmák feltérképezése • Helyi vállalkozások alacsony képzettségű munkaerő felvevő kapacitásának felmérése • Halmozottan hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának ösztönzése • Közfoglalkoztatás bővítése • Alacsony képzettségűek foglalkoztatását célzó munkahelyek létrehozása • Felzárkóztató képzések
4. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	• Szegregált területek növekedésének megállítása, szlömösödés megállítása • HHH-s lakosok felmérése, célzott segítségnyújtás
5. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembevételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez. Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	• Minden fejlesztési tevékenység esetében kötelező

Forrás: saját szerkesztés

8. táblázat: Az antiszegregációs terv terület specifikus céljai

Terület specifikus célok	Észak-keleti szegregátum	Déli Szegregátum	Kossuth utcai Veszélyeztetett terület
Szegregátum tisztán tartása: rágcslóirtás, kóbor állatok begyűjtése, illegális hulladék	X	X	X
Bérlakás állomány korszerűsítése	X	X	X
Hiányzók közművek kiépítése	X	X	X
Képzettségi szint növelése	X	X	X
Szociális alapellátás szolgáltatásainak fejlesztése – időskorúak	X	X	
Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	X	X	X
A területen élők felzárkóztatása	X	X	X
Közbiztonság erősítése	X	X	X

Forrás: saját szerkesztés

Az Antiszegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Rudabánya Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival. Az antiszegregációs terv kialakításánál figyelembe vettük a HEP-ben foglaltakat, mivel az szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani szükséges a HEP és az Antiszegregációs program közötti összhangot.

Általános – horizontális antiszegregációs intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok nagy része magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közköfolyók és szeméthyűjtők számának és elhelyezkedésének optimalizálása stb.). Legalább ennyire fontos a

lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.

- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés:** a szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.

Terület (szegregátum) specifikus antiszegregációs intézkedések

9. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Megvalósulás lehetséges időtávja
Észak-keleti Szegregátum	Mélyszegénység-ben élők/romák részére képzési, közfoglalkoztatási programok indítása	A területen élők felzárkóztatása	2021-2027
	Közösségi tér létrehozása	A területen élők felzárkóztatása	2021-2027
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	2021-2027
	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása – bölcsőde, óvoda fenntartása, korszerűsítése, esélyteremtő programok	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	2021-2027
	Infrastrukturális fejlesztés, komplex-telep program megvalósítása, közművek	Lakófunkció erősítése	2023-2027
Déli Szegregátum	Mélyszegénység-ben élők/romák részére képzési, közfoglalkoztatási programok indítása	A területen élők felzárkóztatása	2021-2027
	Közösségi tér létrehozása	A területen élők felzárkóztatása	2023-2027
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	2023-2027
	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása - bölcsőde, óvoda fenntartása, korszerűsítése, esélyteremtő programok	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	2021-2027
	Infrastrukturális fejlesztés, komplex-telep program megvalósítása, közművek	Lakófunkció erősítése	2023-2027

Kossuth utcai Veszélyeztetett terület	Mélyszegénység-ben élők/romák részére képzési, közfoglalkoztatási programok indítása	A területen élők felzárkóztatása	2020-2025
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	2023-2027
	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása - bölcsőde, óvoda fenntartása, korszerűsítése, esélyteremtő programok	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	2023-2025
	Közmű infrastruktúra kiépítése, bevezetése az ingatlanokhoz	Infrastruktúra fejlesztése	2023-2024

Forrás: saját szerkesztés

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A szociális problémák halmozottan jelennek meg a társadalmilag leromlott városrészekben, ez pedig nemcsak területi koncentrációt jelent, hanem azt is, hogy a legnehezebb helyzetben lévő családok és egyének halmozott problémákkal küzdenek: hosszú távú, illetve gyakori munkanélküliség, elsődleges munkaerőpiacról való kiszorulás, alkalmi munkák, rendszertelen és bizonytalan jövedelem, szegénység, eladósodottság, az ezekkel a problémákkal összekapcsolódó rossz egészségi és mentális állapot, elszigeteltség. A területen élő gyermekek jelentős része is nagyfokú veszélyeztetettségnek van kitéve, a hátrányos helyzet nagyrészt újratermelődik a fiatal generációnál. Jellemző a gyenge érdekérvényesítéssel és problémamegoldó képességgel, tanult tehetetlenséggel rendelkező családok és egyének magas száma.

Rudabánya város Esélyegyenlőségi Programjával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét; a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet; a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Cél, hogy a település egy olyan élhető, szegregáció mentes településsé váljon, ahol a romák egyenrangú tagjai a közösségnek, dolgoznak és fizetésből élnek. Fontos, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei javuljanak, biztos megélhetésük útján a felnövekvő generációk már ne ismerjék a nélkülözés semmilyen formáját. Kiemelten kell kezelni a gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi fejlődését, melynek feltételeit helyben kell biztosítani.

Oda kell figyelni az idősök segítésére, a tolerancia és a segítség fontosságára. Szintén elengedhetetlen a nők esetén a boldog családi élet, a gyermeknevelés és a családfenntartás összeegyeztethetőségének biztosítása, a társadalmi megbecsülés, és a fogyatékkal élők egyenértékűként kezelése, mindennapjaik segítése.

A szegregációs hatások kivédésének legfontosabb eleme, hogy az Integrált Településfejlesztési Stratégia megvalósítása során fokozott figyelmet fordít Rudabánya Város önkormányzata arra, hogy a városban tervezett fejlesztések és beruházások megvalósítása ne erősítse a szegregációt.

Komplex programok kerülnek kidolgozásra a társadalmi-gazdasági problémákkal sújtott területek rehabilitációjára, melynek következtében az ott élők társadalmi státusza emelkedik, életkörülményei javulnak, nő a terület gazdasági aktivitásuk. A hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, társadalmi bevonására egy adott helyen, akár integrált településrészben akár szegregátumban szervezett programok elérhetősége az egyéb településrészekben élő hátrányos helyzetű lakosság számára is biztosításra kerül.

Az esetleges lakhatási mobilizációs beavatkozások kontrollált módon és az eredeti lakosság integrált lakókörnyezetbe való elhelyezésével történnek. A szegregátumokból bármilyen településfejlesztési, településrendezési okból a lakhatási körülményekben olyan változások történnek, amely miatt lakóhely-változtatásra kényszerül valaki, akkor az integrált településrészre történjen.

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
- egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
- másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett terület felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

A fejlesztések által okozott szegregációs hatások leghatékonyabb eszköze az, ha már a fejlesztések tervezésekor lehetőség szerint csak olyan fejlesztések kerülnek kiválasztásra és megvalósításra, amelyek nem növelik a szegregáció mértékét, azaz a fejlesztések tervezésekor már megtörténik az esetleges szegregációs hatások vizsgálata.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

A város épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.

Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városi területek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve, hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

A város különböző részei közötti migráció szintén zömmel természetes, piac vezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:

- a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
- önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az antiszegregációs szempontok érvényesítését;
- azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).

Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

Jelen stratégiában számos fejlesztés került megfogalmazásra, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, melyek közül az alábbiak emelhetők ki a 4. fejezetben meghatározott projektek közül:

- Szociális célú városrehabilitáció
- Belterületi utak és járda felújítása
- Térfigyelő kamerarendszer bővítése
- Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása /gazdasági övezet kialakítása
- Közszolgáltatások fejlesztése
- Zöldterületek fejlesztése és rekreációs / közösségi területek kialakítása
- Közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- Óvodai játszóudvar
- Turisztika infrastrukturális fejlesztése

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez

A 2021-2027-es EU-költségvetést sok szempontból meghatározza a regionális politika, különös tekintettel a kohéziós források mértékére, illetve allokációjára. Középpontjában 5 beruházási prioritás áll.

10. táblázat: Illeszkedés az EU beruházási prioritásaihoz

Beruházási prioritás	Rudabánya ITS célrendszerének relevanciája
1. Intelligensebb Európa	az innováció, a digitalizáció, a gazdasági átalakuláshoz és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatások. T1. Fejlett Helyi Gazdaság
2. Zöldebb, karbonmentes Európa	az energiaügyi átállás, a megújuló energiaforrások és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez kapcsolódó befektetések. T1. Fejlett Helyi Gazdaság T2. Turisztikai Potenciálok Erősítése T3. Élhető És Fenntartható Városi Életminőség T4. Fejlett Infrastruktúra
3. Jobban összekapcsolódó Európa	a stratégiai szállítási és digitális hálózatok -
4. Szociálisabb Európa	a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés T1. Fejlett Helyi Gazdaság T3. Élhető És Fenntartható Városi Életminőség T4. Fejlett Infrastruktúra
5. A polgáraihoz közelebb álló Európa	a helyileg irányított növekedési stratégiák, fenntartható városfejlesztés T1. Fejlett Helyi Gazdaság T2. Turisztikai Potenciálok Erősítése T3. Élhető És Fenntartható Városi Életminőség T4. Fejlett Infrastruktúra

Forrás: saját szerkesztés

A fenti 5 célkitűzésből az első kettőre a források mintegy 65-85%-a jut majd országonként eltérő arányban, azok fejlettségétől függően. Az alapokra vonatkozó allokációs módszer az új költségvetési ciklusban is nagymértékben függ az egy főre jutó GDP-től, ám az új évtizedben új kritériumokat is bevezetnek: ifjúsági munkanélküliség, a tanulmányi végzettségek alacsony szintje, éghajlatváltozás, valamint a menekültek befogadása és integrálása. Az EU periféria-államai továbbra is különleges uniós támogatásban részesülnek. A kohéziós politika városi dimenziója megerősödik: az ERFA 6%-át

fenntartható városfejlesztésre fordítják majd; emellett sok olyan a demokratizálódás irányába mutató egyszerűsítési tevékenységet terveznek, amelyek hatékonyabbá tehetik ezeket a pénzeszközöket.¹

Az Európai Unió K+F Stratégiája (2020-2024)

A K+F stratégia 7 cél mentén határozza meg azt, hogy mik lesznek a vonatkozó időszak fő feladatai (kihívásai) az európai tudomány és fejlesztés területén.

- Európai Zöld Egyezmény: az éghajlatváltozás kezelése, a biodiverzitás fenntartása, ökoszisztéma és természeti erőforrások védelme magas hozzáadott értékű kutatásfejlesztés megvalósításával, élelmiszer-biztonság, talajminőség.
- Digitális korszakra való felkészülés: a digitális átálláshoz kapcsolódóan magas minőségű tudományos megoldások, kutatások, beleértve a mesterséges intelligencia területét is; a globális folyamatokba való bekapcsolódás, KKV-k támogatása.
- Emberközpontú gazdaság: munkahelyteremtő kutatásfejlesztési befektetések ösztönzése.
- Erősebb Európa: regionális és helyi K+F-projektek és stratégiák támogatása a globális innovációs tér kialakítása érdekében.
- Európai társadalom támogatása: a kihívások és válságok kezelési lehetőségeinek, az egészséges Európa megteremtésének támogatása.
- Az európai demokrácia erősítése: a K+F támogatja az állampolgárok részvételét, társadalmi befogadását és egyenlőségét Európában.
- Fenntartható, magas teljesítményű Európai Bizottság: felhasználóbarát folyamatok, tervezés és hatékony megvalósítás.

Fenti célok közül Rudabánya városa az első 3 célhoz illeszkedő célokat határozott meg jövőbeni céljai között.

Az Európai Unió Okosfalv Programja²

A vidéki Magyarország komoly problémája az elvándorlás – a koronavírus-járvány, illetve a karantén időszakában ez megakadt -, amely a mezőgazdasági munkák gépesítettségi szintjének emelkedésével tovább romolhat további munkahelyek megszűnése miatt.

Az Okosfalvak Program a nagyvároson kívüli települések életminőségét igyekszik javítani elsősorban a gazdaság, az oktatás, az energiagazdálkodás, a digitalizáció, a mobilitás és az egészségügy területein.

Az intelligens falu koncepciója intelligens megoldások elfogadását javasolja mind az állami, mind a magánszférában számos szakpolitikai területen, például a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, rövid élelmiszer-ellátási láncok megteremtése és megújuló energiaforrások fejlesztése terén.

2020 decemberében az Európai Bizottság közzétette ajánlásait az egyes tagállamok számára arról, hogy milyen irányt kell követniük a Közös Agrárpolitika célkitűzéseinek és az Európai Zöld Megállapodás (Green Deal) céljainak elérése érdekében. A Bizottság elemzése rávilágít arra a hiányosságra, amelyet a

¹ Forrás: <https://ec.europa.eu/>

² BAZ Megyei Foglalkoztatási Kiadvány (2021)

tagállamoknak meg kell oldaniuk, ha el akarják érni a Green Deal célkitűzését, miszerint 2025-ig 100% - os hozzáférést kell biztosítani a gyors szélessávú internethez a vidéki területeken.

A fentiekben leírt intelligens falu koncepciója szerinti célokhoz, illetve az internethez való hozzáférés javításának célkitűzéséhez is illeszkedik Rudabánya célrendszere, főképp az Élhető városi életminőség kialakítása átfogó cél keretein belül, illetve horizontális célokkal kapcsolódva.

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

A következő dokumentumokhoz való illeszkedés vizsgálata történt meg.

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)
- Partnerségi Megállapodás és az Operatív Programok
- Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója és Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027,
- „Creative Region – Határtalan fejlődés” Északkelet-Magyarország komplex területi és gazdaságstratégiai fejlesztési terve

Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
 - Versenyképes, innovatív gazdaság
 - Élteképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
 - Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
 - Kreatív tudástársadalom, piacépes készségek, K+F+I
 - Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
 - Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
 - Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
 - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
 - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
 - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
 - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
 - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
 - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Rudabánya város céljai a fenti célok közül a következőkhöz illeszkednek: Versenyképes gazdaság, Élteképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének

növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

Rudabánya város ITS-nek mindegyik átfogó célja illeszkedik a OFTK a fenntartható térszerkezeti céljához, továbbá a természeti erőforrások védelméről szóló céljához.

Az ITS-ben megfogalmazott mindegyik átfogó cél illeszkedik az OFTK „Vidéki térség népességmegtartó képességeinek növelése” célkitűzéséhez (Versenyképes helyi gazdaság megteremtése, Élhető városi életminőség kialakítása, Térségi szerepvállalás erősítése). Az 1-es átfogó cél egyaránt kapcsolódik az OFTK gazdaságfejlesztési átfogó céljához, továbbá a turisztikai potenciál növelése „Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészsége és sportgazdaság” célhoz is. A városi szintű középtávú 2-es tematikus célja (Élhető városi életminőség kialakítása) szorosan kapcsolódik az OFTK „Jó állam: szolgáltató állam és biztonság”, továbbá az „Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció” és a „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme” céljaihoz is.

Partnerségi Megállapodáshoz illeszkedés³

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amelyben Magyarország a 2021-2027-es programozási időszakra vonatkozó 2021/1060 EU rendeletben rögzített 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

11. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Program	Rudabánya ITS célrendszerének relevanciája	
1. PO1 Verseny-képesebb és intelligensebb Európa	1. GINOP Plusz 2. DIMOP Plusz	T1. T2.	Fejlett Helyi Gazdaság Turisztikai Potenciálok Erősítése
2. PO2 Zöldebb Európa	1. KEHOP Plusz 2. IKOP Plusz 3. TOP Plusz 4. DIMOP Plusz 5. MAHOP Plusz	T1. T2. T3.	Fejlett Helyi Gazdaság Turisztikai Potenciálok Erősítése Élhető És Fenntartható Városi Életminőség
3. PO3 Jobban összekapcsolt Európa	1. IKOP Plusz	-	
4. PO4 Szociálisabb és befogadóbb Európa	1. EFOP Plusz 2. GINOP Plusz 3. TOP Plusz 4. DIMOP Plusz	T1. T2. T3. T4.	Fejlett Helyi Gazdaság Turisztikai Potenciálok Erősítése Élhető És Fenntartható Városi Életminőség Fejlett Infrastruktúra
5. PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	1. TOP Plusz 2. GINOP Plusz	T1. T2. T3.	Fejlett Helyi Gazdaság Turisztikai Potenciálok Erősítése Élhető És Fenntartható Városi Életminőség

Forrás: Partnerségi Megállapodás, saját szerkesztés

³ A PM hivatalosan benyújtott 2021. december 31-ei végleges változata, amely az ITS megírásának idején nem került aláírásra.

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)

Az operatív program elsődlegesen az Unió által meghatározott „A polgárokhoz közelebb álló Európa (PO5)” szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik. A PO5 a kohéziós források lehető legrugalmasabb felhasználását teszi lehetővé, amelynek keretében valamennyi ERFA tématerület integráltan támogatható (1-4. EU szakpolitikai célok), és amelyet ESZA+ forrás egészíthet ki.

Rudabánya ITS-nek átfogó céljai mind illeszkednek a TOP Plusz szakpolitikai célkitűzéseire, amennyiben ezek a települési fejlesztések mellett kiemelten kezelik az elmaradott térségek felzárkózását, a helyi gazdaság dinamizálását is. A célkitűzések közül hangsúlyosabban az „Élhető városi életminőség”, valamint a „Vonzó Városi Infrastruktúra” mutatnak illeszkedést. Mindegyik átfogó cél illeszkedik az OFTK „Vidéki térség népességmegtartó képességeinek növelése” célkitűzéséhez is, amelyben Rudabánya 3. átfogó célja is jelentős szerepet játszik - „Versenyképes helyi gazdaság” cél.

Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)

Az operatív program az Unió által meghatározott „Intelligens Európa (PO1)” szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik. Rudabánya ITS-nek átfogó céljai és az erre épülő „Élhető városi életminőség” célkitűzés a DIMOP-hoz kapcsolódva az „okos város” és „okos falu” koncepciókhoz illeszkedve a közszolgáltatások hatékony és a lehető legmagasabb szintű elektronizált és automatizált működését irányozzák elő.

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)

Az operatív program a negyedik szakpolitikai célkitűzést (PO4 – szociálisabb Európa) támogatja, ám kiegészítő jelleggel hozzájárul az ötödik célkitűzéshez (PO5 – a polgáraihoz közelebb álló Európa) is. A térségek fejlettségbeli különbségeinek csökkentésére fókuszáló ágazati operatív program céljaihoz egyértelműen kapcsolódnak Rudabánya ITS átfogó céljai: „Versenyképes helyi gazdaság” és „Vonzó Városi Infrastruktúra”, melyek a gazdasági felzárkóztatás, a versenyképesség javítás mellett a térségi kohézió erősítésére koncentrálnak.

Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)

A MAHOP Plusz a többi operatív programtól eltérő uniós szabályozás és finanszírozás alá tartozik azáltal, hogy a programot teljes egészében az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap (ETHAA) finanszírozza. A kohéziós politikában alkalmazott szakpolitikai célok közül az Európai Unió második szakpolitikai céljához (PO2) kapcsolódik: „Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdításával”. A MAHOP Plusz céljai összhangban állnak a „Versenyképes helyi gazdaság” és az „Élhető városi életminőség” átfogó céllal, amelyek magukban foglalják a körforgásos és helyi, fenntartható gazdasági fejlesztéseket.

Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)

Az operatív program az Unió által meghatározott „Zöldebb, karbonszegény Európa” (PO2) és kiemelten a „Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság” (PO3) szakpolitikai célkitűzésekhez kapcsolódik. A IKOP Plusz céljaihoz a rudabányai átfogó célok nem kapcsolódnak.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)

Az operatív program az alábbi, az Európai Unió által meghatározott szakpolitikai célkitűzéshez kapcsolódik: „PO1 Versenyképesebb és intelligensebb Európa”; „PO4 Szociálisabb és Befogadóbb Európa”; „PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa”. Az átfogó célok közül leginkább a Versenyképes helyi gazdaság kapcsolódik, a tematikus célok szintjén kapcsolódást a GINOP Pluszsal a „Fejlett helyi gazdaság” cél mutat.

Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)

A KEHOP Plusz teljes egészében az Európai Unió második szakpolitikai céljához (PO2) kapcsolódik: „Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdításával”. A KEHOP Plusznak nem része a tiszta üzemű városi és elővárosi közlekedés, ez a téma a Mobilitás Operatív Programban kap helyet. Az átfogó célok közül ki kell emelni az „Élhető városi életminőség”, valamint a „Versenyképes helyi gazdaság” célokat, amelyek egyaránt kapcsolódnak az operatív programhoz. Kapcsolódó tematikus célok:

- Energia- és klímatudatos város: Környezetvédelem, természetvédelem, épületállomány energiahatékony megújítása, szemléletformáló tevékenységek, megújuló energiaforrások részarányának növelése
- Fenntartható minőségi életterek a városban (zöld-, kék- és szürke infrastruktúra, épületállomány)
- A város és térsége biztonságos helyi élelmiszerrel történő ellátása (szociális gazdaság, helyi termék, körforgásos gazdaság, környezettudatos gazdálkodási módok, feldolgozóipar, önkormányzati étkeztetés stb.)
- A fenntartható turizmus kialakítása

Nemzeti Digitalizációs Stratégia való illeszkedés 2021-2030

- PILLÉR I. Digitális infrastruktúra: a digitális szolgáltatások nyújtásához és igénybevételéhez szükséges infokommunikációs infrastruktúra;
- PILLÉR II. Digitális- kompetencia: a lakosság általános digitális kompetenciája, a digitális kompetencia a munkaerőpiacon és az oktatásban;
- PILLÉR III. Digitális gazdaság: egyrészt a szűkebben értelmezett IKT szektor, az azzal kapcsolatos K+F+I, másrészt az általa biztosított digitális (vállalatirányítási, üzleti, internetes stb.) szolgáltatásokat igénybe vevő vállalkozások külső és belső informatikai rendszerei;
- PILLÉR IV. Digitális állam: önálló pillérként a kormányzat, tágabb értelemben véve az állam működését támogató és lakosságot kiszolgáló IKT, a lakossági és vállalkozói célcsoportnak szóló elektronikus államigazgatási, elektronikus ügyintézési szolgáltatások, az állami érdekkörbe tartozó egyéb (pl. egészségügyi, oktatási, könyvtári, kulturális örökséghez kapcsolódó vagy az állami adat- és információs vagyron megosztását célzó) digitális közszolgáltatások, illetve az ezekhez kapcsolódó információbiztonság.

Az NDS jövőképe értelmében Magyarország a digitális átalakulás szükségszerűségét felismerve a digitális gazdaságot, a digitális oktatást, e-közigazgatást és a digitális közszolgáltatásokat állítja versenyképességi és modernizációs törekvéseinek középpontjába.

Az NDS átfogó célja, hogy Magyarország a gazdaság, az oktatás, a kutatásfejlesztés-innováció, a közigazgatás területén olyan összehangolt erőfeszítéseket tegyen a digitalizáció előmozdításáért,

amelyek – nemzetközi mércével mérve is - jelentős mértékben járulnak hozzá az ország versenyképességének és a polgárok jólétének javulásához. Fontos szempont a szolgáltató állami jelleg és támogató működés megerősítése és az intézkedések terén ezen hozzáállás következetes képviselete is.

Az NDS átfogó céljának megvalósulását az egyes pillérek esetében az alábbi specifikus célkitűzések támogatják:

12. táblázat: Nemzeti Digitalizációs Stratégia való illeszkedés

NDS specifikus célkitűzések	Rudabánya ITS célrendszerének relevanciája
a megfelelő minőségű és lefedettségű vezetékes és vezeték nélküli digitális infrastruktúra rendelkezésre állása;	T4. Fejlett Infrastruktúra
a polgárok digitális készségeinek és a munkavállalók digitális tudásának folyamatos fejlesztése;	T3. Élhető És Fenntartható Városi Életminőség
a vállalkozások digitális felkészültségének, a digitális technológia integráltságának növelése, az innovatív digitális megoldások fejlesztésének és elterjedésének ösztönzése;	T1. Fejlett Helyi Gazdaság T2. Turisztikai Potenciálok Erősítése
az elérhető ügyfélbarát digitális közszolgáltatások körének bővítése és a használatuk iránti nyitottság és motiváció erősítése a lakosság és a vállalkozások körében, a határokon átvélt szolgáltatásnyújtás megteremtése az EU által elvárt területeken, valamint mindezek támogatására a közigazgatási back-office folyamatok hatékonyságának növelése automatizálással és az adatalapú működéshez szükséges interoperábilis adatkapcsolatok hálójának kialakításával.	T3. Élhető És Fenntartható Városi Életminőség

Forrás: NDS, saját szerkesztés

Digitális Jólét Program: DJP2030 – Digitális államkormányzás

2020-ban már a digitalizáció legalább annyira szuverenitási, mint amennyire versenyképességi kérdés. A Digitális Jólét Program jövőjét a DJP2030 stratégiai keret adja, amely épít a DJP 1.0, valamint 2.0 sikereire, de észleli a fejlődési kihívásokat és a lehetőségek mellett a még meglévő versenyhátrányokat is. Ezért a DJP továbbvitelének, a Digitális Jólét Program 2030-nak egyik fő feladata, hogy olyan új megoldásokra és intézményekre tegyen javaslatot, amelyek a nemzetközi együttműködésben is hatékonyan tudják értelmezni, kezelni a digitalizáció teremtette globális kihívásokat és lehetőségeket.

A DJP kiindulási pontja, hogy az állam felelős a polgárok digitális jólétéért is, ezért a DJP2030 központi témája a digitális államkormányzás. A DJP 2030 hármas felosztásban, az ember-gép-rendszer viszonylatában határozza meg stratégiai céljait és beavatkozási területeit. 2020-ban több, a Digitális Jólét Program keretében elkészült, kiemelt stratégiai dokumentum kerül a Kormány elé, így Magyarország Mesterséges Intelligencia és Sport Stratégiája és a Digitális Agrár Stratégia Intézkedési terve.

Elfogadott kapcsolódó stratégiák, melyek figyelembevételre kell, hogy kerüljenek a jövőbeni fejlesztések során:

- Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája
- Magyarország Digitális Exportfejlesztési Stratégiája
- Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája
- Magyarország Digitális Agrár Stratégiája

Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a **2012-2024-es időszakra** vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei:

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió.
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége.
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások.
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás.

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig

2020 elején dolgozta ki az Innovációs és Technológiai Minisztérium az energiastratégiát, amelynek lényeges eleme, hogy nemzeti szinten fontos az energiafüggőség csökkentése. A fogyasztói szerep is változik, a passzív fogyasztóból egyre inkább tudatos, aktív fogyasztó válik, aki szerepet vállal az energiahatékonyság céljának elérésében is, amelyhez olyan céltámogatásokat biztosít a stratégia, mint az okosmérők, az okosotthonok, illetve az alternatív energiák propagálása.

A stratégia tárgyalja emellett a specifikus energia-szektorok (földgáz, kőolaj, megújuló energiák, nukleáris energia, hőenergia, elektromosság-piac) szerepével kapcsolatos vállalásokat, illetve célokat.

Nemzeti Épületenergia Stratégia (NÉES)

A 2015 februárjában elfogadott NÉES a Nemzeti Energiastratégiában megfogalmazottak elérése érdekében rögzít célokat és irányokat a hazai épületállomány korszerűsítésével,

energiafelhasználásának jelentős mértékű csökkentésével kapcsolatban a 2020-ig terjedő időszakra, kitekintéssel 2030-ig. Ezzel egyúttal megadja a későbbiekben kidolgozandó épületenergetikai cselekvési tervek, programok és intézkedések elvi keretét. Átfogó stratégiai céljai között találjuk az EU energetikai és környezetvédelmi céljaival való harmonizációt; az épületkorszerűsítést; a költségvetési kiadások mérséklését; az energiaszegénység mérséklését; a munkahelyteremtést és az ÜHG-kibocsátás csökkentését. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia is készült, mely a NÉeS átfogó céljaihoz igazodva készült el, operatív intézkedései között kiemelten szem előtt tartva az épületkorszerűsítést, a kiadásmérséklést, a kapcsolódó munkahelyteremtést, és mindenekelőtt az ÜHG-kibocsátás csökkentését. Rudabánya város ITS-ében az alábbi tematikus célok járulhatnak hozzá a NÉeS és a megyei klímastratégiához:

- T3: ÉLHETŐ ÉS FENNTARTHATÓ VÁROSI ÉLETMINŐSÉG
- T4: FEJLETT INFRASTRUKTÚRA

- Energia- és klímatudatos város: Környezetvédelem, természetvédelem, épületállomány energiahatékony megújítása, szemléletformáló tevékenységek, megújuló energiaforrások részarányának növelése
- Fenntartható minőségi életterek a városban (zöld-, kék- és szürke infrastruktúra, épületállomány): pl. zöldfelületek, belső közlekedési hálózat, közmű, parkolás, épített örökség, funkció nélküli épületek funkcióval való megtöltése

„Creative Region – Határtalan fejlődés”

Északkelet-Magyarország komplex területi és gazdaságstratégiai fejlesztési terve a határon túli területek bekapcsolásával

A program alapvető célja Északkelet-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék) infrastrukturális, gazdasági és kulturális fejlesztése, népességmegtartó erejének növelése, valamint versenyképességének erősítése a határon túli magyar lakta területek bevonásával. A programban öt fő fejlesztési irányt határoztak meg BAZ megye számára:

- a gazdasági versenyképesség növelése érdekében befektetés-ösztönzés,
- helyi KKV-k fejlesztése,
- az alacsony képzettségű és mobilitási nehézséggel küzdő munkaerőre épülő helyi termékek előállításának fejlesztése,
- a károsanyag-kibocsátás csökkentése, megújuló energiaforrások hasznosításának növelése,
- turisztikai szolgáltatások fejlesztése.

Az „Creative Region – Határtalan fejlődés” Északkelet-Magyarország komplex területi és gazdaságstratégiai fejlesztési terve, célrendszere teljesen mértékben összhangban van Rudabánya fejlesztési céljaival.

Rudabánya ITS-nek 2-es átfogó célja tartalmaz kapcsolódási pontokat a Kreatív Régió B.-A.-Z. megyére vonatkozó „Helyi identitás erősítése, lakosság képzettségi szintjének emelése” átfogó céljához, a 1-es átfogó cél pedig megegyezik a „Versenyképes gazdaságfejlesztés a helyi adottságok figyelembevételével” átfogó céllal.

Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés⁴

2021 júniusában a Megyei Közgyűlés elfogadta a megye Területfejlesztési Koncepcióját, illetve Programját, ami a területfejlesztés alapidokumentuma lesz a következő időszakban.

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027, a Területfejlesztési Program Stratégiai programrésze
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027, a Területfejlesztési Program Operatív programrésze

Átfogó célok

- B.-A.-Z. megye népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával és fenntartható infrastruktúra biztosításával
- B.-A.-Z. megye természeti adottságaira, hagyományaira és korszerű infrastruktúrára épülő versenyképes gazdaság kialakítása

A Területfejlesztési Program Stratégiai programrésze 3 stratégiai célt határoz meg:

- Humán központú minőségi szolgáltatások
- Korszerű és fenntartható infrastruktúra
- Versenyképes gazdaság

⁴ Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója

13. táblázat: Rudabánya és BAZ megye célrendszerének koherenciája

		Borsod-Abaúj-Zemplén megye				
		Átfogó célok		Stratégiai célok		
Átfogó és stratégiai célok		B.-A.-Z. megye népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával és fenntartható infrastruktúra biztosításával	B.-A.-Z. megye természeti adottságaira, hagyományaira és korszerű infrastruktúrára épülő versenyképes gazdaság kialakítása	Humán központú minőségi szolgáltatások	Korszerű és fenntartható infrastruktúra	Versenyképes gazdaság
Rudabánya ITS						
Átfogó célok	Versenyképes helyi gazdaság	+++	+++			+++
	Élhető városi életminőség	+++	+	+++		+
	Vonzó városi infrastruktúra	+++	+	+++	+	+
Tematikus célok	T1: Fejlett helyi gazdasági élet	++	+++			+++
	T2: Turisztikai potenciálok erősítése	++	+++	+++	+	++
	T3: Élhető és fenntartható városi életminőség	+++	+	+++	+	+
	T4: Fejlett infrastruktúra	+++	++	+	+++	++

Jelmagyarázat: +++ erős illeszkedés; ++ közepes illeszkedés; + gyenge illeszkedés

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója, saját szerkesztés

14. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Prioritás 1: Munkaerőpiaci igényeken alapuló képzés és minőségi szolgáltatások biztosítása	T1: Fejlett helyi gazdasági élet T3: Élhető és fenntartható városi életminőség
Prioritás 2: Alternatív, komplex felzárkóztatás és közösségfejlesztés	T3: Élhető és fenntartható városi életminőség T4: Fejlett infrastruktúra
Prioritás 3: Helyi és térségi közszolgáltatások fejlesztése	T3: Élhető és fenntartható városi életminőség
Prioritás 4: Közlekedési és környezeti infrastruktúra fejlesztése	T3: Élhető és fenntartható városi életminőség T4: Fejlett infrastruktúra
Prioritás 5: Megújuló energiatermelés és -felhasználás növelése, károsanyag kibocsátás csökkentése	T1: Fejlett helyi gazdasági élet T3: Élhető és fenntartható városi életminőség
Prioritás 6: Befektetésösztönző és a vállalkozások versenyképességét növelő üzleti környezet kialakítása	T1: Fejlett helyi gazdasági élet T4: Fejlett infrastruktúra
Prioritás 7: Körforgásos és helyi gazdaságfejlesztés	T1: Fejlett Helyi Gazdaság T3: Élhető És Fenntartható Városi Életminőség
Prioritás 8: A megye turisztikai potenciáljának átfogó fejlesztése	T2: Turisztikai Potenciálok Erősítése

Forrás: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója, saját szerkesztés

„Borsod-Abaúj-Zemplén megye népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával és fenntartható infrastruktúra biztosításával” átfogó cél elérését a „Humánközpontú minőségi szolgáltatások”, valamint a „Korszerű és fenntartható infrastruktúra” fejlesztését célzó stratégiai célok támogatják.

A COVID-19 járvány következményei fókuszáltan mutattak rá a társadalom és gazdaság sérülékenységre. A társadalmat, gazdaságot, környezetet érő sokkhatásokra való rugalmas reagáló képesség, reziliencia egyre inkább felértékelődik. Az első átfogó cél elérését szolgáló stratégia célok az alábbi főbb területek fejlesztésére fókuszálnak:

- emberek és közösségek,
- intézmények és kormányzás,
- infrastruktúra és szolgáltatások,
- ökoszisztéma és környezetvédelem.

A jövőkép elérését támogató második átfogó cél a „Borsod-Abaúj-Zemplén megye természeti adottságaira, hagyományaira és korszerű infrastruktúrára épülő versenyképes gazdaság kialakítása”, amelyet a „Korszerű és fenntartható infrastruktúra”, illetve „Versenyképes gazdaság” fejlesztését célzó stratégiai célok támogatják.

A megye népességmegőrző képességének alapvető feltétele a foglalkoztatási szint növelése, amely a helyi és körforgásos gazdaság erősítése, továbbá a kis- és középvállalkozások digitális ellátottságának, innovációs potenciáljának javítása által érhető el. Továbbra is kihasználatlan gazdasági potenciálként jelentkezik a megye természeti és kulturális örökségére alapuló turizmus fejlesztés. A gazdasági versenyképesség fejlesztésének javításának feltétele az elérhetőség javítása, a korszerű infrastrukturális hálózatok kiépítése.

Rudabánya fő stratégiai célja illeszkedve a megyei stratégiai célokhoz, a város népességmegtartó és népességvonzó képességének javítása, ami érdekében Rudabánya városa számos intézkedést tervez a 2021-27-es programozási ciklusban. Rudabánya lakosságát is érintik a negatív demográfiai tendenciák, de ennek megállításához, illetve a lakosságszám növeléséhez elengedhetetlen a korszerű és fenntartható infrastruktúra fejlesztése, mely biztosítja a rugalmas mobilitást, elősegítve ezzel a városban élők nagyobb településeken történő munkavállalását. A megyei célokkal összhangban fontos a közlekedési rendszerek átjárhatósága, és a különböző közlekedési módok optimalizált együttes alkalmazása. A közúthálózat fejlesztés részeként a betérületi úthálózat, illetve a városban és környékén a kerékpárúthálózat fejlesztése jelenti a szinergiát. A települési zöldfelületek, közterületek megújítása, a természeti értékek védelme, a biodiverzitás fenntartása hangsúlyosan jelenik meg Rudabányán. A klímaalkalmazkodás jegyében a megújuló energiák fűtés célú használatának elterjesztése, használata, illetve a napelem használat elterjesztése a vállalkozások, a lakosság és a közsféra területén, az épületállomány energetikai korszerűsítése megjelenik a város célrendszerében és prioritásai között is.

A versenyképes gazdaság egyik kulcsa a helyi gazdaságfejlesztés a térség belső erőforrásaira alapozva, így a mezőgazdasági termelés, a környezetbarát technológiák elterjesztése, az értékláncok továbbfejlesztése, az exportképesség erősítése. Ugyanakkor a helyi vállalkozások megerősítésével, és a fiatalok vállalkozóvá válásával biztosítható, hogy a térséget egyre nagyobb arányban a helyi vállalkozások szolgálják ki, így emelve a térség jövedelemtermelő képességét.

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

A jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések többnyire összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, azonban szükséges lesz az övezetek módosítása a belterületi lakóövezet fejlesztésnél módosítani fogjuk a rendezési terveket (HÉSZ-módosítás), továbbá telekalakítás is szükségessé válhat. Az egyes fejlesztések előkészítési / tervezési szakaszában összhang hiányában a településrendezési eszközök módosítására javaslatot fogunk tenni, jelen fejlesztési dokumentumban nem szükséges feltárni, hogy hol nem teljesül az összhang.

Új településrendezési eszközök készültek a közelmúltban és elindítva is lettek újabb módosítások. Ezen dokumentumok készítésekor az ITS-ben megfogalmazott fejlesztési elképzelések miatti esetleges változtatások folyamatosan beépítésre kerülnek (pl. kerékpárút, stb.). Az országos és megyei területrendezési terv Rudabányára vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Rudabánya Város Önkormányzata rendelkezik Gazdasági Programmal, mely 2019-2024 évekre szól.

Fejlesztési alapelvek:

- A természeti környezet megőrzése,
- A természeti adottságokat figyelembe vevő fejlesztések kiemelten történő kezelése,
- Az önkormányzat kötelező feladatellátásához kapcsolódó fejlesztések, pályázati források igénybevétele,
- A meglévő infrastruktúra kihasználtságának javítása,

- Meglévő intézményi struktúra kihasználtságának javítása.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat segíteni szándékozik a helyi gazdaság megerősödését, a helyi vállalkozásokat/ipart. Gazdaságfejlesztési tervei végrehajtásában aktív szerepet szán az ipari / gazdasági övezet fejlesztésének.

A Fejlett helyi gazdaság (T1) tematikus cél rész céljai az alábbiak:

- R1. Barnamezős területek gazdasági célú hasznosítása (volt vasútállomás)
- R2. Ipari jellegű termelés elősegítése, korábbi ipari területek revitalizációja
- R3. Szolgáltatások koncentrációjának és szolgáltatásminőségének erősítése
- R4. Mezőgazdaság fejlesztése

15. táblázat: Vállalkozásfejlesztési célok illeszkedése az ITS tematikus céljaihoz

GAZDASÁGI PROGRAM	ITS tematikus céljai
segíti a vállalkozások, ipari cégek letelepedését városunkban	T1 - R1.; R2
segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni	T1 - R1.; R2 T4: Fejlett infrastruktúra fejlesztése
a közszolgáltatások megtartása és lehetőség szerinti bővítése által munkahelyet teremt és tart fenn a közalkalmazottak foglalkoztatásával	T3: Élhető városi életminőség
a munkáltatók és a munkavállalók részére a város honlapján, hirdetőtábláján, képűségében, valamint a Rudabányai Hírmondó újságban hirdetési lehetőséget biztosít	T1 – R3
rendszeresen együttműködik, állandó kapcsolatot tart fenn a B-A-Z Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztályával	T1 – R3 T3 - Élhető városi életminőség
pályázatok és a közfoglalkoztatási program révén a munkanélküli személyek lehető legjobb körének foglalkoztatására törekszik	T3: Élhető városi életminőség
közreműködik az álláskereső lakosok továbbképzési lehetőségeinek segítésében és összehangolásában	T3: Élhető városi életminőség
támogatja mindazon nonprofit és civil szervezetek célkitűzéseit, mely a munkahelyteremtést elősegítik	T3: Élhető városi életminőség

Forrás: Rudabánya Gazdasági Program 2019-2024, saját szerkesztés

Az idegenforgalom fellendítésével, mint húzóágazat az alábbi módokon kíván gondoskodni a város:

Turisztikai potenciál erősítése az alábbi rész célok kitűzésével:

- A felhagyott bányaterületek újrahazsnosítása, új funkcióval történő megtöltése (tanösvény, volt bányavárat hasznosítása)
- Rudapithecus park bővítése, látványtár bővítése
- Integrált turisztikai termékfejlesztés
 - Kulturális- és rendezvényturizmus fejlesztése
 - Aktív turizmus, ökoturizmus fejlesztése
 - Helyi értékekre és hagyományokra építő fejlesztések (tematikus útvonal, rendezvények)

- Turisztika infrastrukturális fejlesztése
 - Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás fejlesztése

Az ITS kidolgozásakor már figyelembevételre kerültek a Gazdasági programban megfogalmazott megállapítások.

16. táblázat: A gazdasági program specifikus céljainak és az ITS összhangja

Gazdasági program		ITS
Specifikus célok	A térségi kapcsolatok erősítése	T3: Élhető városi életminőség
	Munkahelyteremtés	T1: Fejlett helyi gazdasági élet
	Idegenforgalmi övezet kialakítása, turizmus fejlesztése	T2: Turisztikai potenciál erősítése
	A népesség-megtartó erő növelése ○ Élhető települések – családbarát, ifjúságbarát szolgáltatások, programok ○ Tiszta, rendezett településkép ○ Biztonságos település	T3: Élhető városi életminőség T4: Fejlett infrastruktúra fejlesztése

Forrás: Rudabánya Gazdasági Program 2019-2024, saját szerkesztés

A Gazdasági programban meghatározott célok és fejlesztési elképzelések teljes mértékben összhangban vannak az ITS átfogó és területi céljaival, és illeszkednek a város jövőképehez.

Illeszkedés a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz

Rudabánya városában roma és német nemzetiségi önkormányzat is működik (Rudabánya Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata illetve Német Nemzetiségi Önkormányzat).

A **Helyi Esélyegyenlőségi Programot** Rudabánya Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el a 106/2013. sz. határozatával. A program tartalmazza a cél- és feladat meghatározásokat, valamint a megvalósítás ütemezését, a felmerült problémákra reagál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

Célcsoportonként megfogalmazott szükséges intézkedések:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Rudabánya Város **Helyi Esélyegyenlőségi Programjának** áttekintés után nem kívánták módosítani, az intézkedési terv kiegészítése nem vált szükségessé, így változatlan formában elfogadták többször is (4/2016 és 84/2017 sz. képviselő-testületi határozattal). A Programot **2018-2023 évre fogadták el**.

A meghatározott szükséges intézkedések:

17. táblázat: ITS tematikus céljainak illeszkedése a HEP-ben megfogalmazott intézkedésekhez

	Intézkedés címe	Kapcsolódó Tematikus célok
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közfoglalkoztatás szervezése, tovább folytatása	T1: Fejlett helyi gazdasági élet T3: Élhető városi életminőség
Gyermekek	Szünidei programok szervezése	T3: Élhető városi életminőség
Idősek	Az egészségügyi szűrések népszerűsítése Időseket érintő bűncselekmények megelőzése	T3: Élhető városi életminőség
Nők	A nők számának emelkedése a munkaerő-piacon	T1: Fejlett helyi gazdasági élet
Fogyatékkal élők	Középületek akadálymentesítése	T4: Fejlett infrastruktúra fejlesztése

Forrás: Rudabánya HEP 2018-2023, saját szerkesztés

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

18. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	T1: Fejlett helyi gazdaság	T2: Turisztikai potenciálok erősítése	T3: Élhető és fenntartható városi életminőség	T4: Fejlett infrastruktúra	A kapcsolódások összesített erőssége
Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek	3	1	2	2	8
Képzett fiatalok elvándorlása	3	3	3	3	12
A beruházási tőke érdeklődési szintje alacsony	3	0	1	3	7
Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások	3	3	2	3	11

Egyes intézmények infrastruktúrája nem megfelelő	3	0	3	3	9
Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott	0	3	2	0	5
A zöldfelületek funkciószegények és leromlottak	1	2	3	0	6
A kapcsolódások összesített erőssége	16	12	16	14	58

Forrás: saját szerkesztés

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a helyi gazdaság erősítése. A települési problémákat ugyanakkor hasonló mértékben csökkentheti Rudabánya élhetővé és fenntarthatóvá tétele. A fejlett infrastruktúrák megteremtésének céljától alig marad el a turisztikai potenciálok erősítésének célkitűzése, mint problémaenyhítő célkitűzés.

Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémák megoldásához eltérő mértékű, összességében a célrendszer hatékonyan képes enyhíteni a település kulcsproblémáját jelentő elvándorlást és a turisztikai attrakció és szolgáltatásfejlesztést. Közvetett hatásával a képzettlen roma lakosság gondjain is enyhíteni képes, illetve működő tőkét képes vonzani a településre. A várható eredményeknek a természeti értékek rendszerezett bemutatásához és a zöldfelületek fejlesztéséhez történő hozzájárulása kisebb súllyal jelenik meg.

A képzett munkaerő elvándorlása és a turisztikai kereslet-kínálat esetében a problémák mérséklését tipikusan a város vezetése hatókörén kívül eső tényezők (pl. jelentős forrásigény, más települések elszívó hatása) is jelentős mértékben befolyásolják.

19. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	T1. Fejlett helyi gazdaság	T2. Turisztikai potenciálok erősítése	T3. Élhető és fenntartható városi életminőség	T4. Fejlett infrastruktúra	A kapcsolódások összesített erőssége
Foglalkoztatottak száma folyamatosan növekszik	3	3	0	0	6
Erős lakossági aktivitás, és aktív civil szféra	2	2	3	0	7
Az intézményi ellátottság megfelelő	2	0	2	0	4
Jelentős szabad és olcsó munkaerő rendelkezésre áll	3	3	2	3	11
Bányató és Rudapithecus lelőhely mint turisztikai attrakciók	3	3	1	0	7
Megfelelő autóbusz közlekedés	3	2	0	0	5
A kapcsolódások összesített erőssége	16	13	8	3	40

Forrás: saját szerkesztés

Az értékelő táblázatból látható, hogy a fejlett helyi gazdaság célkitűzés alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. Rudabánya turisztikai fejlesztése az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet; ezen cél a meglévő adottságok szempontjából elsősorban városi „ágazati” célnak tekinthető. Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkedik az, hogy Rudabányán jelentős szabad és olcsó munkaerő áll rendelkezésre, a kkv-k segítségével ez a munkaerő jól kiaknázzható, és a város fejlődésének alapját jelenti. Az erős civil aktivitás, illetve a meglévő turisztikai attrakciók azonos súllyal erősítik a célok megvalósíthatóságát.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezet a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseket mutatja be. Mivel Rudabánya esetében városrészenként megfogalmazott városrészi célok, így azt vizsgáljuk, hogy a városi célok a város mely területeit érintik, s a város területei hogyan járulnak hozzá a célok teljesüléséhez

A T1. Fejlett helyi gazdaság tematikus cél és a T2. Turisztikai potenciálok erősítése tematikus célok bár a település teljes egészére vonatkoznak, a V1 Helyi gazdaság fejlesztése területi cél révén döntően a Városmegközpontban és a Déli városrészben hozhatnak jelentős eredményeket.

A T3. élhető és fenntartható városi életminőség tematikus célhoz mindhárom területi cél hozzájárul (helyi gazdaságfejlesztés, városrehabilitáció és városmegközpont funkciók erősítése és térségi vonzerőnövelése) és ezzel együtt mindhárom városrész fejlődését elősegíti.

A T4. Fejlett infrastruktúra tematikus cél a városrehabilitációs és városmegközpont funkciót erősítő és térségi vonzerőnövelő területi célok révén az összes városrészt érintik.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.

- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2027-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseket mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 - +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

A Stratégiában azonosított beavatkozások úgy kerültek meghatározásra, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Rudabánya városa tudatosan tervezi a szolgáltatásait és a funkciók városi szintű megoszlását. A városi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá az integrált településfejlesztési stratégia átfogó céljának és tematikus céljainak megvalósításához.

A tervezett iparterület fejlesztés lehetőséget teremt a munkahelyteremtésre és a vállalkozások fejlesztésére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a turisztikai infrastruktúra- és termékfejlesztésre irányuló projektek.

A helyi és térségi turizmusra pozitív hatással van a városrehabilitáció, a zöldváros fejlesztés, az alapvető infrastruktúra javítása és közvetetten a közszolgáltatások fejlesztése is.

A gazdasági övezet kialakítását és fenntartását segíti a városrehabilitáció, a zöldváros fejlesztés, az alapvető infrastruktúra javítása és a közszolgáltatások fejlesztése.

A szociális célú városrehabilitációval erős szinergikus hatást fejtenek ki a közszolgáltatások fejlesztése, a zöldterületek, települési infrastruktúra fejlesztések.

A közszolgáltatások fejlesztését tovább erősíti az intézmények energetikai korszerűsítése mivel a költségmegtakarítások révén ahhoz forrástöbbletet eredményez, illetve a turizmusfejlesztés, amely a

kulturális szektor látogatószámát is növeli; de áttételes pozitív hatással van rá a gazdasági övezet kialakítása, és a városrehabilitáció is.

A zöld fejlesztésekkel leginkább a közszolgáltatás fejlesztés van szinergiában, mivel a zöldfelületek kulturális-közösségi funkciók fejlesztése szervesen összefügg a zöldterületek átgondolt, fenntartható hasznosításával.

A települési infrastruktúra fejlesztéséhez, a vízelvezetéshez jelentősen hozzájárulhat a gazdasági terület rendbetétele, a városrehabilitáció, a zöldterületek, utak, járdák fejlesztése, a turisztikai infra megfelelő fejlesztése,

A belterületi utak és járda felújítását támogatja a gazdasági terület fejlesztése, a városrehabilitáció, a zöldterületek, utak, járdák rendbetétele és a turisztikai infra fejlesztése is.

A legtöbb beavatkozás a legnagyobb mértékben a turisztika infrastrukturális fejlesztését erősítheti az elemzés alapján.

Természetükből adódóan az energetikai korszerűsítéseket, a játszóudvart és játszótereket csekély mértékben erősítik az egyéb beavatkozások.

Kiemelten fontos a városrehabilitációs beavatkozás, mivel összességében annak lehet a legnagyobb hozzájárulása az egyéb beavatkozások sikerességére.

20. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

Beavatkozások		Kulcsprojektek			Hálózatos projektek					Egyéb projektek				Össz:
		Helyi és térségi turizmusfejlesztés - integrált termékfejlesztés	Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása / gazdasági övezet kialakítása	Szociális célú városrehabilitáció	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése	Közszolgáltatások fejlesztése	Zöldváros és rekreációs területek kialakítása	Települési infrastruktúra fejlesztése	Belterületi utak és járda felújítása	Turisztika infrastrukturális fejlesztése	Óvodai játszóudvar	Közterületi játszóterek	Temető infrastruktúra fejlesztés	
Kulcsprojektek	Helyi és térségi turizmusfejlesztés - integrált termékfejlesztés		0	0	0	+2	+1	0	0	+2	0	0	0	5
	Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása / gazdasági övezet kialakítása	0		0	0	+1	+1	+2	+2	+2	0	0	0	8
	Szociális célú városrehabilitáció	+2	+1		0	+2	+1	+2	+2	+2	+1	+1	0	14
Hálózatos projektek	Önkormányzati intézmények energetikai korszerűsítése	0	0	+1		+1	0	0	0	0	0	0	0	2
	Közszolgáltatások fejlesztése	+1	+1	+2	+1		+2	0	0	+1	0	0	0	8
	Zöldváros és rekreációs területek kialakítása	+2	+1	+2	0	0		+2	+2	+2	0	0	0	11
	Települési infrastruktúra fejlesztése	+2	+1	+2	0	+1	+1		+2	+2	0	0	0	11
	Belterületi utak és járda felújítása	+2	+1	+2	0	+2	+1	+2		+2	0	+1	0	13

Egyéb projektek	Turisztika infrastrukturális fejlesztése	+2	0	0	0	0	+1	+2	+2		0	0	0	7
	Óvodai játszódudvar	0	0	+1	0	0	0	0	0	0		0	0	1
	Közterületi játszóterek	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0		0	1
	Temető infrastruktúra fejlesztés	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0		2
A kapcsolódások összesített erőssége		11	5	11	1	9	8	11	11	13	1	2	0	83

Forrás: saját szerkesztés

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és - megvalósítás fázisait tekintve három kockázat típus különböztethető meg:
- **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
- **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
- **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a stratégia megvalósíthatóságának milyen kockázatai vannak és a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

21. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Hatás leírása	Kockázatkezelés módja
A jogszabályi, tervezési környezet változása	magas	jelentős	Változó Operatív Program tartalom, változó forrás és szervezeti keretek: A jogszabályok, tervezési keretek változása azt eredményezheti, hogy a tervezett fejlesztéseket, azok műszaki tartalmát, kivitelezhetőségét újra kell tárgyalni, szükség szerint módosítani kell az elkészült műszaki, pénzügyi, ütemezési stb. terveket. Ezek időigénye gátolhatja a határidőre teljesítést, illetve egyes fejlesztési elképzelések megvalósulását is akadályozhatja.	A vonatkozó jogszabályok, eljárásrendek, jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez, tervezési szabályozási környezetet meghatározó intézményekkel szoros együttműködés.
Hazai, illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása késése	alacsony / közepes	jelentős	A tervezett fejlesztésekhez nem sikerül pályázati forrásokat mozgósítani, így a fejlesztés megvalósítására nem áll rendelkezésre kellő forrás, a fejlesztés elmarad.	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés
Projekt előkészítés elhúzódása, hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	jelentős	Az adekvát források elérhetőségének időszakában a projektötlet előkészítettsége nem éri el a szükséges készültségi fokot (Tervek, engedélyek stb. nem állnak rendelkezésre), így a pályázat meghíúsul, a fejlesztés elmarad.	Az operatív programok, pályázati ütemezések folyamatos nyomon követése. Az előkészítéshez szükséges források allokálása és humán erőforrás biztosítása. Engedélyeztetésnél az ügyintézési időkereteinek figyelembevétele.
Sikertelen közbeszerzési eljárások	közepes	közepes	A sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésben, így problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források lehívása során is.	A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről

Infláció, fejlesztési költségek emelkedése	közepes	közepes	A fejlesztések pontos költsége a tervezés jelen fázisában még nem ismert, csupán becsült költségek, melyek nem a részletes műszaki tartalom ismeretében kerültek meghatározásra. A betervezett költségek így jelentősen alulmúlhatják a megvalósításkor érvényes piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett műszaki tartalommal való megvalósításához vezethet.	Tartalék keret képzése, illetve körültekintő és alapos tervezés szükséges, mely részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, a várható inflációval tervező költségvetések készítését követeli meg.
Településközi koordináció elmaradása	alacsony	jelentős	A településközi koordináció a város esetében elengedhetetlen céljai eléréséhez. Ennek hiányában az egyes településeken tervezett fejlesztések egymás konkurenciájává válnak / elmaradnak/, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg.	Szervezett és strukturált együttműködés kialakítása, fenntartása az érintett településekkel végig a partnerségi folyamat során.
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	A tervezett fejlesztések körültekintő előkészítéséhez és megvalósításához megfelelő szaktudással és tapasztalattal rendelkező munkatársak híján a tervezett fejlesztések megvalósítása jelentős csúszást eredményez, illetve a beruházások, projektek elmaradását is maga után vonhatja.	Mind a stratégiai, mind az operatív menedzsment kapacitások megerősítése szükséges.
Előre nem látható műszaki problémák	közepes	közepes	A megvalósítás során számos előre nem látható műszaki probléma merülhet fel, mely nem megfelelő előkészítettségéből, hibás kivitelezési munkákból illetve, előre nem látható pótl / többletmunkákból adódhatnak, így a tervezett projektek jelentős csúszást szenvedhetnek.	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés, felkészülés a többletmunkára A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Amennyiben a településnek nem sikerül megvalósítania azt a törekvését, hogy kiaknázza a piaci szereplők által megvalósítandó fejlesztésekben rejlő lehetőségeket, kizárólag közszféra fejlesztések valósulnak meg, elmaradnak a magánszféra befektetései, ami az elvárt gazdasági növekedés gátja lehet.	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán

Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek nem elégedettek az egyes tervezett és megvalósuló fejlesztésekkel, nem érzik a fejlesztéseket magukénak, azok elfogadottsága nem lesz megfelelő, az helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá.	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
A létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	A beruházás típusú projektek fenntartásának költségeit Projektgazda nem tudja finanszírozni, a fejlesztés eredményeként létrejövő infrastruktúra, szolgáltatás stb. fenntarthatatlanná válik, a projekt hatásai elmaradnak.	Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása
A revitalizált, vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A zöldfelület fejlesztésére irányuló projektek fenntartásának költségeit Projektgazda nem tudja finanszírozni, a revitalizált vagy új zöldfelület degradálódik, a fejlesztés hatásai elmaradnak.	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	A megvalósulást mérő indikátorvállalások nem, vagy nem az elvárt szinten teljesülnek.	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása

Forrás: saját szerkesztés

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

- Hatékony és következetes **városmarketing tevékenység**, pozitív arculat és identitáserősítés: a megvalósuló fejlesztések kihasználtságának és piaci ismertségének növelése; Rudabánya turisztikai imázsának növelése, marketingterv készítése, marketing eszközök fejlesztése, város marketing működtetése, marketing készségek oktatása.
- Funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek és területek hasznosítása
- Településfejlesztési és -rendezési szerződések
- **Vállalkozói helyi adókedvezmény:** Az önkormányzat a vállalkozás-élénkítés érdekében mérsékli a vállalkozások kommunális adóját.
- **Beépítési javaslat, műszaki támogatás:** Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott fejlesztési célok elérése szempontjából feltárásra kerülnek az esetleges módosítási szükségletek, beépítési javaslatok. Ezen módosítási igények figyelembevételre kerülnek az új településrendezési eszközök készítésekor.
- **Beruházói igények egyeztetése:** Egyes fejlesztendő ingatlanok esetében frekvenciált elhelyezkedésük miatt kell vizsgálni a magántőke becsatornázásának lehetőségét és az erre irányuló szándékokat.
- **Stratégiai tervezés:** A város különböző stratégiai dokumentumainak felülvizsgálatakor célszerű kiemelt figyelmet fordítani a kiegyensúlyozott településszerkezetet megcélzó városi fejlesztésekre és a városközponti funkciókra. A stratégiai dokumentumokat rendszeresen – legalább 3 évente – felül kell vizsgálni és az érdekcsoportokkal egyeztetve aktualizálni.
- **Kiskereskedelmi egységek tudatos területre vonzása:** A város központjában jelenleg is nagy koncentrációban vannak jelen a kiskereskedelmi egységek. Alapos felmérést követően meghatározhatóak azok a kereskedelmi-szolgáltató területek, melyek hiányszolgáltatónak tekinthetők. A jövőben arra kell törekedni, hogy a lakossági igények minél nagyobb fokú kielégítése mellett a városba ügyintézésre, kulturális, közösségi kapcsolódásra érkezők, illetve a turisták számára is megfelelő kínálatot tudjon biztosítani a város.
- **Lakossági konzultáció:** Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek és a lakosság bevonására. A korábbi fejlesztések esetében is a lakosság véleményének beépítését szolgálták a lakossági fórum és közmeghallgatás. A fejlesztések jellegének megfelelően kiemelten került figyelembevételre a város életében meghatározó, kulturális területen tevékenykedő civil szervezetek véleménye is.
- **Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet:** A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A településfejlesztési stratégia megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat következetes és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, mely biztosítja és fenntartja a transzparens és támogató, adminisztratív és szabályozási környezetet. A fentieknek köszönhetően csökken a gazdasági bizonytalanság, a befektetési kockázat, s a társadalmi, valamint a gazdasági szereplők számára biztonságos befektetői környezet jön létre. Felismerve a biztonságos környezetben rejlő előnyöket, előtérbe helyeződnek a közsféra és magánsféra

együttműködésén alapuló projektmegvalósítási konstrukciók, mely biztosítja a befektetések költséghatékonyságát, az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát, a beruházások gyorsabb megvalósulását. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosan felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

A stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen **az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása**, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat. Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett.

A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

A város területén a következő adónemek vannak érvényben:

- Helyi iparűzési adó
- Építményadó
- Magánszemélyek kommunális adója
- Magánszemélyek jövedelemadói
- Gépjárműadó (2021-től nem önkormányzati bevétel)
- Egyéb közhatalmi bevételek

Kapcsolódó Önkormányzati rendeletek:

- Rudabánya Város Önkormányzatának a talajterhelési díjról szóló 8/2015.(IX.16.) számú rendelete
- Rudabánya Város Önkormányzatának 5/2015. (VI.30.) számú hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló rendelet
- Rudabánya Város Önkormányzatának 13/2017.(XII.29.) számú, a településkép védelméről szóló rendelet
- Rudabánya Város Önkormányzatának 9/2020. (VIII.10.) számú, a helyi közművelődésről szóló rendelete

8.2 Az ITS megvalósításának szerkezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármasság tagolású:

- A **stratégiai menedzsment**et a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsment**et a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szakemberei, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Rudabánya Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén:

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

A településfejlesztés az a fenntartható fejlődés figyelembevételével végzett fejlesztés, amely a település társadalmi és gazdasági erőforrásainak, környezeti minőségének, műszaki, anyagi és humán ellátásával megteremti a település lakossága számára az életszínvonal növekedésének, az életminőség javulásának egyensúlyi feltételeit.

A tervszerű és megalapozott településfejlesztés a Rudabánya Város Önkormányzata által készített fejlesztési koncepciók, a fejlesztési és a rendezési, illetve a települési és a területi tervek összhangja által valósítható meg.

A helyhatósági választás után a képviselő-testület meghatározza a település ciklusidőszakra szóló „fejlesztési programját”, ami meghatározza a fejlesztési irányokat és a hangsúlyosabb projekteket.

A Szervezeti és működési szabályzatról szól a Rudabánya Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2/2018.(III.14) önkormányzati rendelete, amelyet többször módosítottak (legutóbb a 9/2021. (IX. 16.) önkormányzati rendelet). A rendeletek jelenleg érvényben lévő formája a Nemzeti Jogtár felületén megtalálhatók.

A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

A Képviselő-testület szervei:

- a Polgármester
- az Alpolgármester
- a Pénzügyi- és Szociális Bizottság
- Rudabányai Közös Önkormányzati Hivatal
- a Jegyző

Az önkormányzat nem rendelkezik városfejlesztési osztállyal, ennek a feladatnak ellátására az önkormányzat településfejlesztési és üzemeltetési referenst foglalkoztat, akinek feladatát az önkormányzati SZMSZ tartalmazza.

Bizottságok

Pénzügyi-és Szociális Bizottság

Településfejlesztés forrásai:

- Éves önkormányzati költségvetés: a jogszabályból eredő fejlesztések forrásait, valamint a pályázati önerőt tartalmazza. Az éves költségvetés tartalmazza a vis maior alapot is.
- Pályázati Forrás: a ciklus programban és az éves várospolitikai feladattervben meghatározott fejlesztésekhez keres pályázatokat az önkormányzat.

A támogatások döntő hányada a közintézmények épületeinek felújítását szolgálta. A támogatások eredményeképpen Rudabánya városképe korszerűbbé vált, középületei a város központjában igényes kialakításúak. Az építkezés legalább időszakosan munkaalkalmat biztosított a helyi munkaerő számára, de nem változtatott jelentősen a helyi gazdaság és állatalanság helyzetén.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Rudabánya Város Önkormányzata a 2014-2020-as időszakban számos projektet sikeresen valósított meg, melynek keretében számos közintézmény megújult és a lakosság közérzetének javítását eredményező fejlesztés valósult meg a városban. Az Önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a fent bemutatott hivatali szervezeti egységek hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2021-2027-es időszak országos és megyei szervezetrendszeréhez is, úgy, hogy a források lehívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2021-2027 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért az ITS megvalósítása során az intézményi struktúra megváltoztatása nem tervezett.

Annak érdekében, hogy a feladatok és jogosultságok tisztán és világosan szétválaszthatóak legyenek, az ITS megvalósításához stratégiai (döntéshozó) és operatív (végrehajtó, adminisztratív) szervezet kialakítása szükséges. A stratégia eredményességét a kiválasztott indikátorok értékei és a várható hatások folyamatos megfigyelése, monitoringja, valamint szükség esetén a megfelelő korrekciók alkalmazása biztosítja.

22. táblázat: A városfejlesztés szervezete Rudabányán

Döntési szintek	Döntéshozók	Koordinátor/vezető
Stratégiai szint	Képviselőtestület, Polgármester	Polgármester
Szakmai szint	Polgármester, jegyző	Polgármester
Operatív szint	Gazdasági és Pénzügyi Osztály	referensek
Társadalmi kapcsolatok	Polgármester	Alpolgármester

Forrás: saját szerkesztés

Stratégiai menedzsment

Rudabánya Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a településfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő testület feladata, tehát a testület, a jegyző és a polgármester együttesen alkotják a stratégiai menedzsmentet.

A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését.

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is kiemelt szerepet játszik, irányítja, szervezi és koordinálja az önkormányzati rendeletek, tervek, koncepciók, programok és pályázati projektek előkészítését.

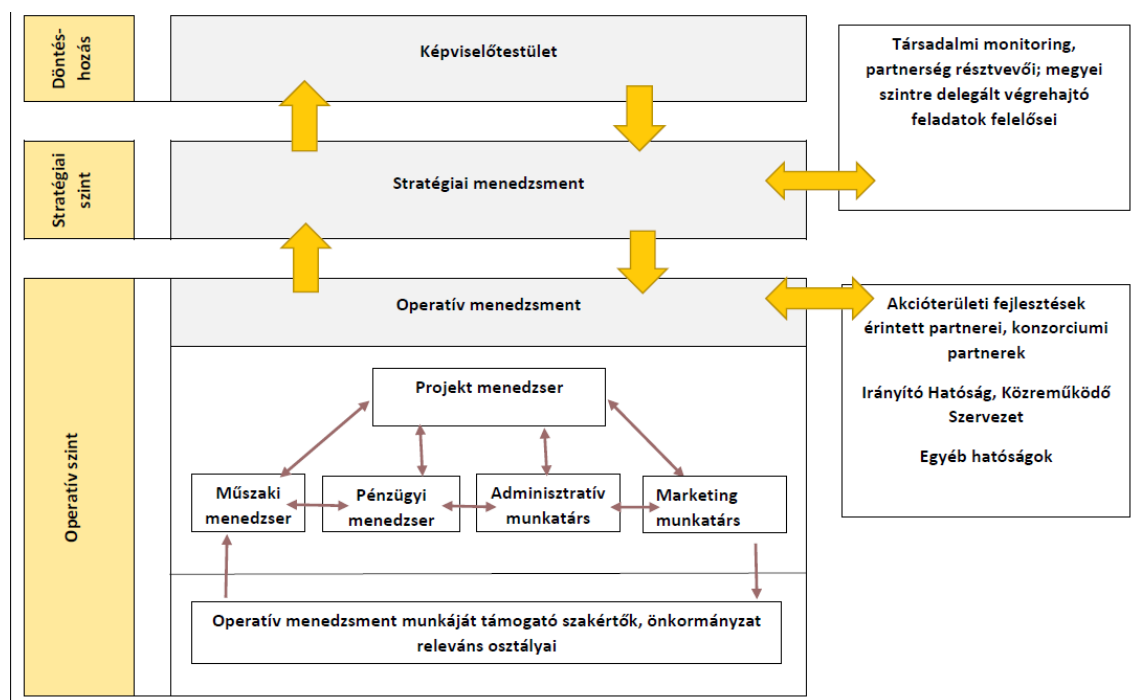
A stratégiai menedzsment feladatai:

- Az ITS megvalósításának folyamatos nyomon követése és értékelése.
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése.
- A külső változások hatásainak elemzése és értékelése.
- A társadalmi és gazdasági igények és lehetőségek feltárása és azok változásainak beépítése az ITS-be.

Összességében a stratégiai menedzsment a középtávra megfogalmazott tematikus célok megvalósulásának folyamatát vizsgálja, illetve annak relevanciáját és koherenciáját a hosszú távú célokhoz. A vizsgálathoz szükséges indikátorrendszerre már az ITS is ad iránymutatást, de várhatóan

beavatkozásoként a mérési módszerek és indikátorok konkretizálódni és változni fognak, ugyanis a legtöbb állami támogatással megvalósuló projekt saját indikátor rendszerrel rendelkezik. A stratégiai menedzsment fog rendelkezni azokkal az információkkal, amely segít megítélni a tematikus célok megvalósulását, a magán és közszféra beruházási eredményeinek összesítése és elemzése a stratégiai menedzsment szintjén fut össze, a kiértékelés és hatásvizsgálat az egész települést lefedi. A szükséges információk begyűjtésére külön információs hálózatot és rendszert szükséges bevezetni.

4. ábra: A stratégiai menedzsment összetétele

Forrás: saját szerkesztés

Képviselőtestületi Bizottságok: A képviselőtestület bizottságának jelenléte biztosítja a stratégiai menedzsment működésében a népképviselet elvét.

Városi intézmények: Az egészségügyi, szociális, oktatási, közművelődési és közszféra intézményei vesznek részt a stratégiai menedzsmentben.

Kompetenciakörök:

- **Pénzügyi és Szociális Bizottság:** a finanszírozási kérdésekben kompetens, az ITS pénzügyi megvalósulásának nyomon követése a feladata.
- **Városi intézmények:** Az aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése tematikus célkitűzéseinek megvalósulását, illetve a város funkcióellátottságának javulása célkitűzést követi nyomon.
- **Polgármesteri Hivatal:** a műszaki, városszerkezeti, környezeti hatáselemzések elvégzése. A Hivatalnak meghatározó szerepe van a stratégia menedzsment számára a hatásvizsgálatok elvégzéséhez szükséges adatok, információk összegyűjtésében.

A stratégiai menedzsment a jelentéseit a város képviselőtestülete elé terjeszti, ezáltal a város vezetése rendszeresen értesül az ITS stratégiai programjának megvalósulásáról.

Operatív menedzsment

Az operatív menedzsment szervezet a stratégiai menedzsment szervezet alárendelt szervezete, amely az ITS által meghatározott időszakban működik és látja el feladatait. Az operatív menedzsment feladata a konkrét projektek, fejlesztések előkészítésének és megvalósításának menedzselése. Az operatív menedzsment a városrehabilitációs és egyéb városfejlesztési programok megvalósulásához kötődik.

Az operatív menedzsment komplex módon tudja kezelni a beruházási, pályázat előkészítési, kivitelezési, működtetési, monitoring feladatokat. Létrehozása nélkül a városfejlesztési projektek koordinálása, tervezhetősége nem biztosítható a megfelelő hatékonysággal. A menedzsment szervezet egy másik része külső szolgáltatókból áll. A végrehajtás sikere érdekében a projektért felelős szervezeti egység az Önkormányzati vezetés támogatásával törzsegységi szervezatként kapcsolódik az önkormányzati szervezethez, amely biztosítja függetlenségét. A szabad információáramlásnak biztosítottak kell lennie az önkormányzati szervezet és a projektért felelős szervezet között.

A településfejlesztési programok operatív megvalósítása az érintett köztisztviselők feladata a polgármester utasításainak megfelelően.

Az operatív menedzsment szervezeti egység tagjai az önkormányzat munkatársai és szükség esetén külső megbízottak. Az operatív menedzsment felelős az egyes projekt tevékenységek szakmai, pénzügyi lebonyolításáért, azok megfelelő határidőre történő teljesüléséért. A menedzsment szervezet beszámolókat készít a stratégiai menedzsment szervezetnek, illetve a támogatók felé.

A bizottságokhoz hasonlóan, a Polgármesteri Hivatal csoportjai is közreműködnek a városfejlesztési tevékenységekben, hozzájárulnak azok megvalósításához. A városfejlesztéssel foglalkozó dolgozók szakértőgárdája komplex módon tudja kezelni a beruházási, pályázat előkészítési, kivitelezési, működtetési, monitoring feladatokat.

A jelen stratégiában felvázolt fejlesztéseket Rudabánya Város Önkormányzata koordinálja majd, melyben összpontosulnak a pénzügyi koordináció, műszaki ellenőrzés, valamint a monitoring feladatkörei, így egy szervezeten belül képesek lesznek az esetlegesen felmerülő hibás koordinációs, illetve tervezési mechanizmusok azonnali korrigálására, mely biztosítja a fejlesztések sikerességét. Fontos kiemelni, hogy a fejlesztések végrehajtását részben a stratégia fejlesztésében szerepet vállaló önkormányzati alkalmazottak végzik, így elkerülhető a stratégia hiányos ismeretéből fakadó nem teljes értékű végrehajtása.

Az Önkormányzat részben rendelkezik a projektek megvalósításában alkalmas megfelelő végzettségű személyekkel (projektmenedzser, pénzügyi munkatárs, jogász, műszaki munkatárs). Amennyiben speciális feladatok ellátása szükséges a projekt megvalósításához, abban az esetben az Önkormányzat külső szakértő/szolgáltató bevonását is igénybe veszi. Pl. esélyegyenlőség, műszaki, gazdasági, közbeszerzés.

5. ábra: Operatív menedzsment szervezeti felépítése

forrás: saját szerkesztés

Projektvezető feladat- és hatásköre:

- Az erőforrások biztosítása, összehangolása, prioritások tisztázása, konfliktuskezelés.
- A projekt működéséhez szükséges erőforrások (emberi, erőforrások, eszközök, egyéb) tervezése és alkalmazása.
- A projekt minőségének fenntartása az alkalmazott módszerek kiválasztásában való részvételen, a meghatározott standardok és minőségbiztosítási előírások betartatásán és javasolt változások minőségre való hatásának figyelemmel kísérésén keresztül.
- Az esetleges változások figyelemmel követése.
- A kockázatok figyelemmel követése.

Projektmenedzser

A projektmenedzser felelős a projekt mindennapi irányításért a projektvezető felhatalmazása és a vele való egyeztetés alapján. A projektmenedzser irányítja a projekt team-et, megfelelő jogosultsággal, felelősséggel rendelkezik a projekt irányításában, azért, hogy elérje a kitűzött projekt célokat a projektmenedzsment eszközein keresztül. Felelős még a projekt elszámolhatóságáért, ezért kötelessége jelenteni a projekt állapotát a projektvezető felé. Felelős a projekt időbeni megvalósulásáért, korrekt műszaki specifikációnak megfelelően, a felhasználói követelményeknek megfelelően, jóváhagyott költségkeretek között és további egyéb kritériumoknak figyelembevételével, valamint kulcsfontosságú paraméterek mellett.

Projektmenedzser feladata- és felelősségi köre:

- A projekt részletes tervezése, ellenőrzése, a célok megvalósításának menedzselése, a projekt team irányítása, kockázatok kezelése.
- Kapcsolattartás a projektvezetővel a projekt irányának és minőségének biztosítása érdekében.

- Különböző jelentések elkészítése
- Általános adminisztrációs, dokumentációs feladatok ellátása.
- A projekt pályázati adminisztrációjának támogatása.
- A projekt általános állapotának leírása: melyik fázis, melyik szakasza zajlik, az ütemtervnek megfelelően halad. A következő periódus elvárásainak, tennivalóinak és felelőseinek nyomon követése.
- Kockázat analízis: kockázatok felsorolása, lehetséges hatásuk a projektre, javasolt korrekciós intézkedések és azok várható költségei.

Pénzügyi menedzser:

A projektek pénzügyi elszámolásában kompetens.

Műszaki munkatárs:

A projektek műszaki előkészítésének és a műszaki megvalósítás koordinálásában kompetens. A projekt működése, különösen a közbeszerzésen kiválasztott vállalkozók által végzett munka az előírásoknak megfelelően történjen, projekt ütemterveihez igazodva. Eltérés esetén a projekt sikerének érdekében javaslatokat tesz a projekt vezetőjének.

Projektek társadalmasításáért felelős munkatárs:

Az ITS-ben meghatározott projektek társadalmasításában kompetens. A nyilvánosság, tájékoztatás tevékenységén túl a szükséges igényfelmérések és kihasználtsági tervek elkészítésének koordinációját is végzi. A városmarketing tevékenységek koordinálása szintén feladatai közé tartozik.

A feladatok hatékony és szakszerű elvégzése érdekében külső szakértők is kerülnek bevonásra eseti jelleggel.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Az ITS megvalósításának településközi koordinációja Rudabánya részéről több szereplővel történő intenzív együttműködést feltételez.

- **Megyei szint**

Megyei szinten a településközi koordinációban Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, észszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

- **Járási szint**

Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a kazincbarcikai járás egyik meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő

intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmányban kerülnek bemutatásra. Elsősorban a szomszédos települések jelentik Rudabánya vonzáskörzetét.

A megvalósítás során az együttműködést és kapcsolattartást szorosabbá és hatékonyabbá kell tenni. A térségi szerepkörrel kapcsolatos fő célok megvitatására a partnerségi fórum keretében is sor kerül.

- Közös önkormányzati hivatallal rendelkező települések szintje

A Közös Önkormányzati Hivatalt Rudabánya, Izsófalva és Alsótelekes települések alkotják. A közös Önkormányzati Hivatal, közel 5000 lakos ügyeinek intézését látja el.

A városi funkciók megerősítését és a gazdasági potenciált erősítő fejlesztési cél az ipari terület kialakítása a MÁV-val együttműködve. Ennek a fejlesztésnek a hatása nagymértékben kihat a környező településekre, hiszen az egész térség munkahelyi helyzetét is javíthatja.

Hasonlóképpen fontos várostérségi cél a biztonságos kerékpár közlekedés, mint a környezetbarát és egészséges közlekedési mód infrastrukturális fejlesztése, a települések közötti kerékpárutak kiépítése.

23. táblázat: Munkamegosztás Rudabánya és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Rudabánya városa által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
Munkahely Munkaerő Lakóterület Rekreációs tevékenység Alapfokú oktatás Szociális szolgáltatások Egészségügyi alap- és szakellátás Kulturális lehetőségek Kommunális szolgáltatások Ipari terület Kiskereskedelmi szolgáltatások Üzleti és pénzügyi szolgáltatások Turizmus	Munkahely Munkaerő Kiskereskedelmi szolgáltatások

forrás: saját szerkesztés

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

Rudabánya vonzáskörzetének együtt járó fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projektekké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Az ITS-ben kijelölt fejlesztéseket az Önkormányzat elsősorban saját hatáskörben hajtja végre, hatásai a vonzáskörzetére közvetetten nyilvánulnak meg, azonban egyes területeken (pl. szociális, egészségügyi ellátás, hulladékgazdálkodás) településközi együttműködések keretében is célszerű átgondolni a közös fejlesztések megvalósítását.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi fenntartható turisztikai kínálat – programcsomagok kialakítása,
- határon-átnyúló együttműködések,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- helyi és mikrotérségi mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése,
- térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása, ezzel rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása,
- környezetvédelem, természetvédelem és vízvédelem.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás gyűlt össze ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez elengedhetetlen:

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos nyilvántartása,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek beazonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek, visszacsatolások beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2022. április-május hónap folyamán került sor.

Összefoglalva elmondható, hogy Rudabánya város tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveként, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Rudabánya város Önkormányzata 2022 februárban elkészítette a város integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) felülvizsgálatának társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabállyal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- Rudabánya Önkormányzat Képviselő-testületének 8/2017. (VIII.03.) önkormányzati rendelete a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-értékesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól (Hatályos: 2017. 08. 03)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződések foglaltja magában
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések:

- A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2022. április 21-én került kiküldésre a jogszabályban előírt szervezetek számára.
- a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében (2022.02.24.) zajlottak le.

- 2022. február 15-én a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg, valamint az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez.

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2022. június 13. és 2022. július 04. között zajlott. A város honlapján elérhetőek voltak a dokumentum tervezetek, amelyekkel kapcsolatosan e-mailben lehetett véleményt nyilvánítani.

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető Rudabánya város önkormányzatánál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.rudabanya.hu - elérhetőek.

A partnerek bevonása a stratégia megvalósításába

A településfejlesztés egy város esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostársaság érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2021–2027 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembevételével történt.

A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP Plusz jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy mely TOP Plusz indikátorokhoz járulhatnak hozzá leginkább a város tervezett fejlesztései:

Eredményindikátorok:

- A lakosság kiadásai a többnapos belföldi utakon, eFt
- Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások, CO₂t/év
- Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma, fő
- Társadalmi akciókban résztvevők száma, fő

Kimeneti mutatók:

- Gazdaságfejlesztés:
 - Támogatott vállalkozások (ebből: mikro-, kis-, közép-, nagyvállalkozás), db
 - Vissza nem térítendő támogatások által támogatott vállalkozások, db
 - Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások, db
- Városfejlesztés:
 - Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T, km
 - Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma, db

- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra, ha
- Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra, km
- Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása, fő
- Jobb energiahatékonyságú középületek, m²
- Programban résztvevő munkanélküliek száma, fő
- Programban résztvevő inaktív személyek száma, fő
- Megvalósított programok száma, db
- Programba bevont humán közszolgáltatásokban dolgozók száma, fő
- Programba bevont humán közszolgáltatásokban dolgozók száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervekben használt indikátorok figyelembevételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnék. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

24. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték -egység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2027
T1: Fejlett helyi gazdaság	Később kerül meghatározásra						
T2: Turisztikai potenciálok erősítése	A lakosság kiadásai a többnapos belföldi utakon	eFt	KSH	évente	2021	később kerül meghatározásra	
T3: Élhető és fenntartható városi életminőség	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	fő	Önkormányzat	évente	2021	később kerül meghatározásra	
	Becsült üvegházhatású gáz-kibocsátások	CO ₂ t/év	Önkormányzat	ötévente	2021	0 később kerül meghatározásra	
	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	Önkormányzat	évente	2016	0 később kerül meghatározásra	
	Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	évente	2021	0 később kerül meghatározásra	
T4: Fejlett infrastruktúra	Később kerül meghatározásra						

forrás: saját szerkesztés

25. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mérték egység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága	Bázisérték
Városközponti Akcióterület					
Turizmus-fejlesztés	Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Önkormányzati intézmények korszerűsítése és közszolgáltatások	Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek	m ²	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Zöld felületek és rekreációs területek kialakítása	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra	ha	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Turisztikai Akcióterület					
Helyi értékekre és hagyományokra építő fejlesztések	Vendégéjszakák száma	fő	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
A felhagyott bányaterületek újrahasznosítása, új funkcióval történő megtöltése	Kiépített infrastruktúra hossza	db	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Rudapithecusra építő fejlesztések	később kerül meghatározása	m ²	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0/1
Aktív turizmus	később kerül meghatározása	m ²	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0/1
Gazdasági-szociális Akcióterület					
Barnamezős terület gazdasági célú hasznosítása / gazdasági övezet kialakítása	Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Szociális városrehabilitáció	Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság	fő	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
	Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0
Zöld felületek és rekreációs területek kialakítása	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan	ha	Önkormányzat	Projekt zárásakor	0

	épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra				
Teljes város / nem besorolható Akcióterület					
Múzeum fejlesztése	Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor	0
Települési fejlesztése	infrastruktúra Kiépített infrastruktúra hossza	db	Önkormányzat	Projekt záráskor	0

forrás: saját szerkesztés

Az ITS intézkedéseire vonatkozó indikátorok bázis- és célértékeinek meghatározása a jelenleg rendelkezésre álló anyagok és ismeretek alapján nehézkes. A monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek. Azoknál az indikátoroknál, ahol nem sikerült bázis- és célértékeket azonosítani, ott az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata) során pótlásra kerülnek az értékek.

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

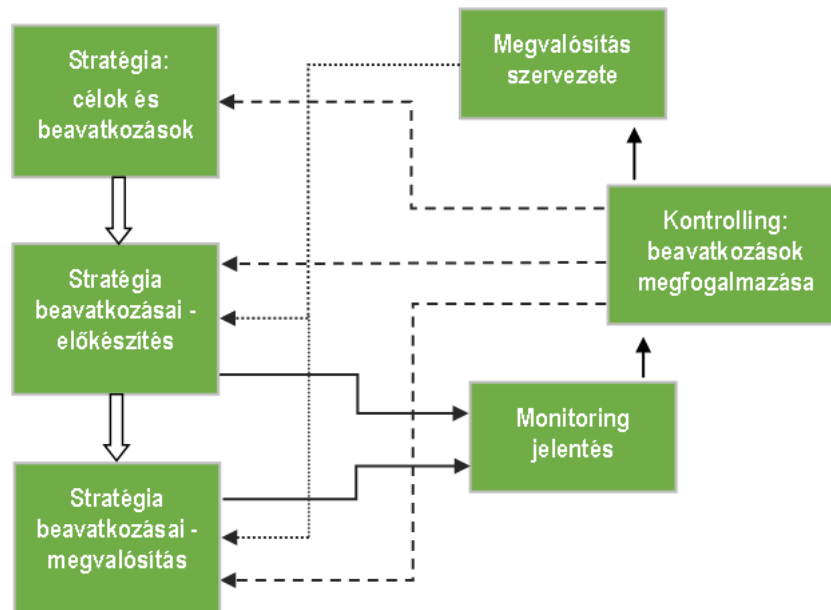
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelőset
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdocumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

forrás: saját szerkesztés

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselő-testület: a képviselő-testület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottság: javaslatot tesz a képviselő-testület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselő-testület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnök
 - A településen működő civil szervezetek
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a

képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket.

Az éves jelentés tartalma:

- A megvalósítás szervezeti keretei
 - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
 - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatosított intézkedések leírása és értékelése
 - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
 - A megvalósításra fordított pénzügyi források
 - A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
 - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomon követhetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.
 - Partnerek tájékoztatása: a monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.